

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΕΣΑΜΗΝΟ Α')

Σάββατο Ἀθήνα, 19 Ἰουνίου 1921

ΑΡΙΘ. 739 (ΦΥΛ.23)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

ΨΥΧΑΡΗΣ: Δήλωση.

ΒΝΑ. ΛΗΣΚΑΡΑΤΟΣ: Ἀποχαιρετισμός.— Εἰς τὸ μπα-
στούνι του.

Α. ΤΟΛΚΤΟΝΣ: Οἱ φράουλες (μετ. Κυκῆς Λασκαράτου).

ΘΗΝΑΣΗΣ Γ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ: Δεύτερη ἀνοιξη.

ΖΕΦΥΡΟΣ ΒΡΑΔΥΝΟΣ: Κάτω ἀπὸ ψηλά πλατάνια....

ΑΓΗΣ: Δελινί.

ΑΙΚΡΟΤΗΣ: Ἡ ἀπαγγελία.

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Νύχτα μαγικά....

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΑΤΗΣ: Τ' ἀηδόν.

Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ἡ δευτε. ἡ ἀνοιξη (συνέχεια).

Νέα βιβλία.— Ἡ Κοινὴ Γνώμη.— Βαρβαροπάζαρο.— Χαρὶς
γραμματόσημο.

ΔΗΛΩΣΗ

Παρακαλῶ καὶ ἂν εἶναι ἀνάγκη δικαστικὰ ὑποχρε-
ῶνω τὸ Ν ο υ μ ἄ νὰ δημοσιέψῃ τὰκόλουθα :

Ἐνας κ. Α. Σταίνμετζ, ἀπὸ τὸ Μόναχο τῆς Βαβα-
ρίας, ἔγραψε στὸ Ν ο υ μ ἄ φιλολογικὰ γράμματα ὅ-
που ποτε βοήζεται, ποτε καταπολεμεῖται ἡ Γαλλία καὶ
ὕψωνεται ὁ Μπολοσεβικισμός.

Ἔστειλα τοῦ κ. Ταγκόπουλου ἓνα μεγάλο ἄρθρο
ποῦ δὲν τὸ δημοσίεψε. Δικαίωμα του. Δικαίωμα του
νὰ βάζῃ ἄρθρα ἐναντίου τῆς Γαλλίας, ἐναντίου τῆς Γερ-
μανίας νὰ μὴ βάζῃ, νὰ βάζῃ τοῦ κ. Α. Σταίνμετζ, νὰ
μὴ βάζῃ τοῦ Ψυχάρη.

Ἐνα δικαίωμα δὲν ἔχει, γιὰ τὸ ξηγοῦσα σὲ ἰδι-
ώτερο γράμμα, φιλικὰ καὶ πατρικὰ, πὼς ἐδῶ εἶναι
γιὰ μένα ζήτημα τιμῆς.

Τοῦ ἔγραφα δηλαδὴ πὼς εἶναι ἀδύνατο νὰ βγαί-
νουμε πλάι πλάι στὸ ἴδιο φύλλο οἱ δύο μας ὑπογραφές,
τοῦ ἀνταποκριτῆ τοῦ Βαβαρέζου καὶ ἡ δική μου.

Στὸ Ν ο υ μ ἄ ἔγινε ἀφτό. Πρέπει λοιπὸν τοῦ
Ν ο υ μ ἄ οἱ ἀναγνώστες νὰ μάθουνε πὼς μ' ἔδην μου
τὴ λέξη — ὅπως τὸλεγα κι ὅλας στὸ ἄρθρο που τὸ
ἀδημοσίεψτο, ποῦ θὰ δημοσιεφτῆ ἄλλου — τραβιοῦ-
μι ὁλότελα, πάθω κάθε σκέψη καὶ συνεργασία μετὰ
τὸ Ν ο υ μ ἄ, ὅσπου, ἴσως, ἀλλάξουνε οἱ καιροί, ἀλλά-
ξῃ καὶ ὁ Ν ο υ μ ἄς.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΣΗΜ. τοῦ ΝΟΥΜΑ. — Λυπούμαστε κατάκαρδα
ποῦ ὁ σεβαστός μας Δάσκαλος δὲ θέλησε νὰ παραδε-
χτεῖ τὴν ἐξήγηση ποῦ δώσαμε στὴ σελίδα 279 (ἀριθ.
734, 1 τοῦ Μᾶη 1921) σχετικὰ μετὰ κάποιαν ἀνταπόκρι-
ση τοῦ Σταίνμετζ, καὶ ἀπαίτησε νὰ δημοσιεفتهῖ ἡ πα-
ραπάνω δήλωσή του. Λυπούμαστε ἀκόμα πὼς κόβει
(προσωρινά, ἐλπίζουμε,) κάθε σκέψη καὶ συνεργασία
μετὰ τὸ «Νουμᾶ». Λυπούμαστε κατάκαρδα γιὰ ὅλ'
αὐτά, μὰ καὶ τί μπορούμε νὰ κάνουμε ; Ὅ,τι μπορού-
σαμε καὶ μπορούμε νὰ κάνουμε εἶναι μιὰ Ἀ ν τ ι δ ῆ -
λ ω σ η καὶ τὴν κάνουμε μετὰ ὅλη τὴν καρδιά μας ;
Πὼς οἱ καιροὶ μπορεῖ νὰλλάξουνε, μὰ ὁ «Νουμᾶς» δὲ
θὰλλάξῃ, καὶ μὴν ἀλλάζοντας δὲ θὰ πάθῃ νὰ σέβε-
ται καὶ νὰναγνωρίζῃ τὸν ΨΥΧΑΡΗ ὡς ἀρχηγὸ του,
ὅπως δὲν ἔπαψε νὰ θαμᾶξῃ κ' ἓνας Ὀμηρος τὸ μ η -
ν ἰ ο ν τ α Ἀχιλλέα του. Οἱ Μπολοσεβίκοι στὸ Σύν-
ταγμα τοὺς (ἄρθρα 13 καὶ 14) μιλάνε γιὰ π ρ α γ -
μ α τ ι κ ῆ ἑλευθερία συνείδησης καὶ γιὰ π ρ α γ -
μ α τ ι κ ῆ ἑλευθερία γνώμης. Ὁ «Νουμᾶς» σέβε-
ται αὐτά τὰ δύο πράγματα, ποῦ τοῦ τὰ δίδαξε, πρὶν ἀ-
πὸ τοὺς Μπολοσεβίκους, ὁ ἴδιος ὁ ΨΥΧΑΡΗΣ. Καὶ
μιὰ καὶ σέβεται κανεὶς κάτω, πρέπει καὶ νὰν τὸ ἐφαρ-
μόξῃ. Κι αὐτὸ ἔκανε καὶ ὁ «Νουμᾶς» δημοσιεύοντας
τὴν ἀνταπόκριση τοῦ Σταίνμετζ.

ΑΠΟΧΑΡΕΤΣΜΟΣ

Ἀφίνω γειὰ τοῦ Κόσμου,
τὸν ἀποχαιρετῶ.
Ὅς τώρα ἦτον δικός μου
τώρα τὸν παρατῶ.

Γυναῖκα μου ἐσὺ φῶς μου,
ὅσο εἶναι βολετὸ
χάσου κ' ἀπέκει ἐμπρὸς μου
ἐσὲ νὰ ματαῖδῶ.

Ψυχὲς δυὸ τότες, μᾶλλες,
νὰ πᾶμε πεταχτὰ
στοῦ Πλάστη μας τοῖ ἀγκάλες,

Καὶ παρακαλεστὰ
«Πλάστη μας» νὰν τοῦ εἰποῦμε
«Κ' ἐδῶ μαζί νὰ ζοῦμε».

ΕΣ ΤΟ ΜΠΑΣΤΟΥΝ ΤΟΥ

Σὲ γνωρίζω ὅχ τὸ μπαστοῦνι
ποῦ με ὀρμη χτυπάει τὴ γῆ
Σὲ γνωρίζω ὅχ τὸ ρουθοῦνι
ποῦ ἀνοιχτὸ φυσομανεῖ.

Ἀπ' ὀμπρέλλα σου βγαλμένο
καὶ φτιασμένο ἀπὸ ἐσέ,
φαίνεται ὄξουθε φερμένο !
Χαῖρε μᾶστορα καλέ.

Ἐκεῖ μέσα ἐκατοικοῦσε
σκεπασμένο ἀπὸ πανιά,
κ' ἓνα χέρι ἐκαρτεροῦσε
νὰν τὸ βγάλῃ στ' ἀνοιχτά.

Ἄργε ν' ἄλθῃ ἐκεῖνη ἡ ὄρα
γιὰ τὴν ὀμπρέλλα ἦτανε νηά,
Ἄλλὰ ἐπάλωσε καὶ τώρα
ἐθῆγες ὅχ τὴ σιλαβά.

ΟΙ ΦΡΟΥΛΕΣ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΜΕΝΟ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΔΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΑ ΤΟΛΣΤΟΗ

Ήταν μιά μέρα τῶς Θεριστῆ, ζεστή κι ἀποπνιχτική. Τὸ φύλλωμα τοῦ δάσους πράσινο, λαμπρὸ καὶ φουρνιστό· σὲ μερικά μονάχα μέρη οἱ σιμιόδες καὶ οἱ φύλλορες, ἀκρίνονε νὰ πέφτουνε λίγα κίτρισιμένα φύλλα. Οἱ ἀγριοτριανταφυλλίες εἶναι κατασταλισμένες ἀπὸ λουλούδια πὸν μοσκοβολήθη, τὸ τριφύλλι σκεπάζει τὰ λιβάδια, καὶ τὸ πυκνὸ σῆμα, σκοῦρο, γέρνει τὰ βασιὰ του σῆμα. Στους κάμπους ἀκούγεται ἡ φωνὴ τῆς ὀρνιθοκομίας τοῦ σπάρτου· στὴ θρόμη καὶ στὴ σίκαλη ἡ φωνὴ τῶν ὀρνιθίων. Στὸ δάσος τὸ ἀηδόνι θγάνει σπάνιους τριλλοὺς καὶ σποαίνει...

Ἡ ζέστη εἶναι ξεσή. Στὸ δρόμο ἡ ἀκίνητη σκόνη εἶναι ψηλά ἕνα δάχτυλο, μὰ καμιά φορά μ' ἔνα ἀλαφρὸ φύσημα σηκώνεται σ' ἕνα σίγηφο πικρὸ. Οἱ χωριάτες, τελιώνουν τὴ δουλιὰ τους, βάζουν στὰ κάρρα τὴν κοπριά, τὰ πεινασμένα ζῶα, κκίμενα ἀπὸ τὸν ἥλιο, περιμένουνε τὸ μερτικό τους, οἱ ἀγγελόδες καὶ τὰ μικρά τους μοσκαράνια, τρέχουνε ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ στάβλου, μορτάνια φυλάνε ἄλογα στὴν ἀκρὴ τοῦ δρόμου· γυναῖκες τραβάνε σακιά μὲ χορτάρι, πὸν μόλις μάσανε, κορίτσια καὶ κοπελοῦλες προσέχουνε ποιά καλύτερα νὰ σκυρφαλώσει ἀνάμεσα στους βότους καὶ στὰ δεντράκια γιὰ νὰ μαζέψουνε φρούλες, πὸν θὰ πᾶνε νὰν τίς πουλήσουνε στὸν κῆσιο τῆς πόλης.

Οἱ κάτοικοι τῆς πόλης ξεκαλοκαιριάζουνε στὴν ἐξοχή, μέσα σὲ σπιτάκια πρόχειρης ἀρχιτεκτονικῆς, ἢ περπατᾶνε κάτω ἀπ' τὴς ὀμπρέλλες τους μὲ ἀφορέματα κομπᾶ, ἀκριθά, ἀνάμεσα στὴς ἀμμοστρωμένες δεντροσταφίλιες, ἢ κάθουνται στὸν ἴσκιο τῶν δέντρων, σὲ τραπεζάκια, κάτω ἀπὸ τίς κούνιες, καὶ ὑποφέροντας ἀπὸ ζέστη, πίνουνε τσάι ἢ δροσιτικὰ ποτὰ.

Μπροστὰ στὴ θουμάσια βίλλα τοῦ Νικόλα Σεμιόνοβιτς, στολισμένη μ' ἕναν πιργίσκο, θεράντα, μπαλονάκια, μιά γαλερία — ὅλα αὐτὰ χτυπάγανε γιὰ κινούργια — στέκεται μιά τρόγκα μὲ κουνούνια, πὸν γιὰ δέκα πέντε ρούβλια, πᾶει κ' ἔλα, ἔχει φέρει ἕνα πρόσωπο ἀπὸ τὴν Πετρούπολη.

Αὐτὸ τὸ πρόσωπο εἶναι ἕνας πολιτικὸς πολὺ γνωστὸς, εἶναι μέσα σ' ὄλες τίς ἐπιτροπές καὶ τὰ προεδρεῖα, ἀπὸ τὸ χέρι του περνᾶνε ὄλες οἱ ἀναφορές γιὰ τὸν αὐτοκράτορα, καὶ μέλο πὸν τὸν νομίζουν ἀφοσιωμένον ἄνθρωπο τοῦ Τσάρου, πραγματικὰ εἶναι φιλελεύθερος.

Ἰσχεν ἔρθε γιὰ νὰ περάσει λίγες ὥρες στοῦ φίλου του, στοῦ παιδιάτικου φίλου του. Καὶ οἱ δυὸ εἶτανε σκεδὸν ἀπὸ τὸ ἴδιο κόμμα καὶ δὲ χωρίζονταν παρὰ στὰ μέσα πὸν ἐφαρμόζανε τίς συναγματικὲς ἀρχές. Ὁ πολιτικὸς εἶτανε δεξιός, μὲ μίαν ἀλαφρὴ τάση στὸ σοσιαλισμὸ, ἔπαιρνε γεροὺς μιστοὺς γιὰ τίς ὑπερσίες πὸν εἶχε. Ὁ Νικόλας Σεμιόνοβιτς εἶτανε ἕνας ἀληθινὸς ρούσος, ὀρθόδοξος, ἕνας λιγὸν ὀλαθόφιλος. Εἶχε γιὰ περιουσία του πολλὰς χιλιάδες τρεσιατίνες γῆς.

Σερβίρανε στὸν κῆσο δελτίνο γιὰ πέντε πρόσωπα.

μ' ἀπὸ τὴ ζέστη οἱ σούειπνοι φάγανε πολὺ λίγο, κ' εἶται ἡ δουλιὰ τοῦ μάγερα, πὸν ἔπαιρνε τέσσερα ρούβλια· τὸ μῆνα, καὶ τῶν βοηθῶν του, πὸν εἶχανε συναγωνιστεῖ στὴν προθυμία, πρὸς τὴν τὴν καλεσμένου, πῆγε χαμένη. Δὲ φάγανε, παρὰ τὴν μαρόσουπα, φρέσκο σολωμὸ, κ' ἕνα παγωτὸ μορφοσταλισμένο.

Στὸ τραπέζι κάθισαν ὁ προσκαλεσμένος ἀπὸ τὴν Πετρούπολη, ἕνας γιατρός, πολὺ φιλελεύθερος ἄνθρωπος, ἕνας φοιτητῆς σοσιαλεπαναστάτης, παιδαγωγὸς τῶν παιδιῶν, πὸν ὁ Νικόλας Σεμιόνοβιτς μπορούσε νὰ καταπραῖνει. Ἡ Μαίρη, γυναίκα τοῦ Νικόλα Σεμιόνοβιτς καὶ τρεῖς παιδιὰ, πὸν ἀπ' αὐτὰ τὸ μικρότερο δὲν ἦθε παρὰ στὸ φρούτο.

Τὸ δελτίνο εἶτανε κομματάκι σκυθωπὸ. Ἡ Μαίρη, πολὺ νευρική γυναίκα, εἶτανε ἀνήσυχη ἕξαιτίας στομαχικῆς ἀδιαθεσίας τοῦ Γκογκῶ, (δουὸς λέγανε τὸ μικρότερο ἀπὸ τὰ γῶρα, τὸ Νικόλα). Κ' ἐξῆλλου, ὅταν ἡ κουνέντα γύρισε στὰ πολιτικά, γιὰ νὰ δείξει ὁ σοουδαστῆς τὴν ἀνεξαρτησία του, ἔρηξε κάτι ἐπαναστατικὰ λόγια, καὶ ὁ Νικόλας Σεμιόνοβιτς χρειάστηκε νὰ τὸν ξαναφέρει στὰ λογικά του.

Σερβίρανε τὸ δελτίνο στὴς ἑφτά.

Ἦστερ' ἀπὸ τὸ φαί, κάτσανε ὄλοι κάτω ἀπὸ τὴ θεράντα, ὅπου, ὄλο δοκιμάζοντας παγωμένα μεταλλικά νερά, καὶ ἄσπρο κρασί, ἀρχίσανε τὴν κουνέντα.

Ἡ συζήτηση πιάστηκε ἀπὸ τὸ ζήτημα, ἂν οἱ ἔμμεσες ἐλλογές θάτανε προτιμότερες ἀπὸ τὴν ἄμεση καθολικὴ ψηφοφορία, κ' εἶτανε στὸ φόρτε της. Ὅταν ἦρθανε νάναγγεῖλλονε πὸς τὰ τσάι σερβιρίστηκε στὴν τραπεζαρία.

Κατὰ τὸ τσάι ἡ κουνέντα ἔγινε γενική. Μιλῆσανε γιὰ ζουγραφική. Ἡ Μαίρη, πὸν ἀνήσυχη ἀπὸ τὴν κακοδιαθεσία τοῦ Γκογκῶ, δὲ διαφερότανε γιὰ τίποτα ἀπ' ὅσα λέγανε, θέλησε μόλα τὰυτὰ νὰ δείξει πὸς διάσχει στὴν παλιὰ ζουγραφικὴ ἕνα, ξαίρω γὼ τί, κάτι πὸν δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰν τάρνηθεῖ. Τώρα ἡ παλιὰ τέχνη εἶτανε μακριά, καὶ ὅμως ξανάλεγε κείνο πὸν εἶχε πει πολλὰς φορές.

Ὁ προσκαλεσμένος εἶχε ἀκόμα λιγότερο ἐνδιαφερό γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ, εἶχε ἀκούσει νὰ κριτικάρουν κίττη τὴ σχολή, καὶ μεταχειρίστηκε τὰ πιχειρηματὰ του μὲ μιά τέττα ἐνκόλια, πὸν κανεὶς δὲν ἔμπερεσε νὰ σκεφτεῖ πὸς δὲ φρόντιζε γιὰ τὴν παρακμασμένη σχολή, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη σχολὴ ζουγραφικῆς.

Ἀπὸ μιά ματιὰ πούρηξε ὁ Νικόλας Σεμιόνοβιτς στὴ γυναίκα του, ἔνωσε πὸς εἶτανε δυσχεροσμένη, καὶ πρόβλεψε κάττα γκρίνια. Γιατὶ τοῦ εἶτανε δυσάρεστο νὰ τὴν ἀκούει νὰ ξαναλέει κείνο πὸν τοῦ φαινότανε πὸς τῶχε πει ἑκατὸ φορές ἴσαμε τώρα.

Ἀνάψανε τὸν ἔξοχο μπροστίνιο πολυέλαιο τῆς τραπεζαρίας καὶ τὰ λαμπιόνια στὸν κῆσο. Τὰ παιδιὰ πῆγανε νὰ κοιμηθῶν, μὰ στὸ μικρὸ ἄρρωστο ἔπρεπε πρῶτα νὰ κάμουνε κάττα γιατρικὴ ἐπέμβαση.

Ὁ καλεσμένος, ὁ Νικόλας Σεμιόνοβιτς καὶ ὁ γιατρός ξαναγύρισαν γιὰ νὰ κάτσουνε ἀπὸ κάτω ἀπ' τὴ θεράντα. Ὁ ὀπερέτης ἔβρασε κερὰ μὲ ἀμπαζουράκια, μεταλλικὸ νερὸ καὶ κρασί. Εἶτανε κοντὰ μισὸν

χιζ σάν αρχίσανε την πραγματική κουβέντα, μιά αναμμένη συζήτηση. Θέλιανε νά ξετάσουν ποιό μέτρο έπρεπε νά λάβει ή κυβέρνηση για την περίοδο αυτή της ιστορίας, τόσο ενδιαφέρουσα για τή Ρουσσία. Οι συζητητές δέν παύανε νά φουμάρουνε κουβεντιάζοντας.

Απόξω έφτανε ό θόρυβος των κουδουνιών των αλόγων που δέν είχανε νά φάνε τίποτα. 'Ο γέρο-άμξας, καθισμένος στη θέση του, τότε χασμουριότανε, πότε ρουχάλλεζε. Περισσότερο από είκοσι χρόνια δούλει στον ίδιο αφεντικό, κι όλα κείνα που κέρδιζε, έξόν από τρία ή τέσσερα ρούβλια που τά ξόδευε για ποτό, τ'άστεινε στον αδερφό του, στην έξοχή.

"Όταν από διάφορα μέρη τά κοκόρια αρχίσανε νά λολούνε, ό άμξας ξύπνησε και σκεφτότανε μήπως τόν είχανε ξεχάσει. Κατέβηκε από τό κάθισμά του, και μπήκε στη βίλλα. Είδε τό πρόσωπο που είχε φέρει, νά κάθεται σιγομασσώντας και κουβεντιάζοντας. Δέν τόλμησε νά ριψοκινυνέψει προχωρώντας πιά μέσο, κ' έφυγε γυρεύοντας κανέναν ύπερέτη.

"Ένας ύπερέτης με στολή, κοιμότανε στο διάδρομο, 'Ο άμξας τόν ξύπνησε. 'Ο ύπερέτης, ένας παλιός δούλος, που έθρεφε με τους μιστούς του μιά πολιτροσωτη φαρμακία : πέντε θυγατέρες και δυό γιούς (ή ύπερσία εΐτανε συμαρτική, δεκαπέντε ρούβλια τό μήνα και ίσαμε έκκτο ρούβλια τή χρονιά από δώρα), σηκώθηκε γλήγορα, κουνήθηκε, τεντόθηκε, και πήγε νά πει, πώς ό άμξας θρϊσκει πώς άργούνε. "Όταν ό ύπερέτης άμωσε τάφεντικά του, ή κουβέντα είχε πάρη φωτιά. 'Ο γιατρός είχε μπει κι αυτός στη συζήτηση :

— Δέν μπορώ νά παραδεχτώ, έλεγε ό καλεσμένος, πώς ό ρούσσικος λαός πρέπει νάκολληθεί εναν άλλο δρόμο εξέλιξης. Τό πρώτο απ' όλα που είναι αναγκαίο είναι ή λευτεριά... ή πολιτική λευτεριά, αυτή ή λευτεριά... ή λευτεριά ή πιά μεγάλη... για νά ξασφαλίσαι τά δικαιώματα των άλλων...

Αιστανότανε πώς μπερδευότανε, πώς δέν έλεγε κείνο που ήθελε μιά στη φωτιά της συζήτησης, δέν μπορούσε νά θυμηθεί κείνο που αποκλειστικά έπρεπε νά πει.

"Έξοχα, είπε ό Νικόλας Σεμιόνοβιτς, χωρίς νά κοιεί τό συνομιλητή του, και με την επιθυμία νά εκφράσει την ιδέα που ήθελε, είπε : μ' αυτό καταφέρεται με άλλον τρόπο, όχι με την γενική ψηφοφορία, αλλά με την άρροβία συμφωνία. Πάστε τις άπόφασες της Μίρ.

— Ά, αυτή ή Μίρ !

— Δέν μπορεί κανείς ν' άρνηθεί, είπε ό γιατρός, πώς ό σκόλαβος λαός έχει τις ιδιότητες του, τό χαρακτήρα του, λόγω χώρας δέν ξαίρω άν τό πολωνέζικο δικαίωμα του «έβτος» θάτανε τό ιδεώδικο γι' αυτόν.

— Παρκαλώ... άφήστε με νά πω άλάκερη την ιδέα μου, ξανάπε ό Νικόλας Σεμιόνοβιτς, ό ρούσσικος λαός έχει ξεχωριστές ιδιότητες, τις ιδιότητες αυτές...

Μά μπαινόντας ό ύπερέτης με τη στολή, με τά μάτια κριαμένα από τόν ύπνο, τόν έκοψε.

— Πές τε του — ό πολιτικός έλεγε πάντα σε εΐς στους ύπερέτες, και εΐτανε γι' αυτό περήφανος — πώς σε λίγο θάρθω και θάν του πληρώσω ό,τι κάνει.

— Καλά, κούφε.

'Ο ύπερέτης έφυγε. 'Ο Νικόλας Σεμιόνοβιτς θά μπορούσε, τέλος, νά ξηγηθεί πέρα για πέρα, μιά καλεσμένος κι ό γιατρός τόν διακόψανε, του φάνηκε, για είκοστή φορά, και του άντιλέγανε, περισσότερο ό καλεσμένος, με παραδείγματα, προμένζ από την ιστορία. Εΐξισε πολύ καλά την ιστορία...

'Ο γιατρός εΐτανε με τό μέρος του ξένου, που του θάρμαζε την πολυμάθεια. Η κουβέντα μακραινε τόσο πολύ, που είχε πιά άρχισει νά χαράζει, τάνδονι ξυπνεύσε, κ' οι συνομιλητές ξεκολουθοΐσαν νά κουβεντιάζουνε και νά κρινίζουνε.

Η κουβέντα θά κράταγε ίσως ακόμα, α δέν έρχότανε ή καιμαριέρα νά την κόψει.

Αυτή ή κοπέλα εΐτανε όρφανή, κ' έτοι ύποχρεωμένη νά δουλέει για νά κερδίσει τό ψωμί της. Πρώτα δούλεψε σε έμπορικά, άπον τή γέλασε κάποιος υπάλληλος κι άπόχτησε ένα παιδί, που της πέθανε έπειτα μπήκε σ' ενός δημόσιου υπάλληλου, μιά κι αΐτουνοΐ ό γιός της ρήχτηκε από κοντά μ' έπιμονή. Και τότες πήγε δεύτερη καιμαριέρα στοΐ Νικόλα Σεμιόνοβιτς. Εκεί εΐταν εΐτυχημένη, της πλήρωναν ταχτικά τους μιστούς της, και οι άντρες δέν την πειρίζανε.

"Ήθε νά πει πως ή Κυρία γύρευε τό γιατρό και τό Νικόλα Σεμιόνοβιτς. "Ά, σέφτηκε αυτός, δίχως άμφιβολία και θά τρέχει με τό Γκογκώ.

— Τι τρέχει ;

— 'Ο Νικόλας Σεμιόνοβιτς δέν πάει καλά, άπάντησε ή καιμαριέρα. ('Ο Νικόλας εΐτανε ό Γκογκώ, που είχε παραφάσει και τόν έπιασε διάδρομο.)

— Άλήθεια ! είναι κερός νά φύγομε, είπε ό ξένος, άρχισε νά ξημερώνει. Η ώρα πέρασε γλήγορα, ξανσεΐπε χαμογελώντας, έτσι για νά συχαρεί τόν εκυτό του και τους φίλους του, που μπορούσανε νά μιλήσουν τόσο καλά. "Έφυγε.

'Ο ύπερέτης έψαχνε πολλήν ώρα νάβρει τό καπέλο και την όμπρέλλα του ξένου, που τά είχανε βάλει σε κάποια γωνιά. 'Ο ύπερέτης ύπολόγιζε εν: καλό πουριμποιό. 'Ο ξένος εΐτανε γενναϊόδωρος και μ' εΐχαριστήση θάν τοΐδινε ένα ρούμλι, μιά βλιτισμένος από την κουβέντα, έφυγε χωρίς νάν τό σκεφτεί, και θυμήθηκε, μοναχά στο άμαξι, πώς δέν είχε δώσει τίποτα στον ύπερέτη. «Μπιά, τόσο τό χειρότερο γι' αυτόνε !»

'Ο άμξας άνέθηκε στη θέση του, μάζεψε τά γκέμια, κάθισε δίπλα, και ή τρούφα κουνήθηκε. Τά κουδούνια χτυπήσανε, κι ό κύριος ξεκουνήθηκε από τις σουστες, ενώ σκεφτότανε πόσο οι ιδέες του φίλου του εΐτανε σκοουρισμένες. Τό ίδιο σκεφτότανε κι ό Νικόλας Σεμιόνοβιτς, που δέν πήγε νάβρει άμέσως τή γυναίκα του. «Τι στενοχωραλία Πετροβιολισάκινη ! φρίκη ! Δέν μπορούνε νάπιλλυχτούνε !» σκεφτότανε.

Δέ διάστηκε νά πάει στη γυναίκα του, που κοντά της δέν περιμενε άλλο από πράπονα.

Εΐτανε ό λόγος για τις φράουλες. Την περασμένη μέρα τά χωριατόπουλα είχανε φέρει φράουλες. 'Ο Νικόλας Σεμιόνοβιτς είχε άγοράσει δυό πιάτα γιομάτα. Δέν εΐτανε δυο έπρεπε γινομένες. Τα παιδιά τρέξανε άμέσως και τις φάγανε όλες. Η Μαίρη δέν είχε άκόμα βγει από την κάμαρά της. "Όταν έμαθε πως είχανε δώσει φράουλες στο Γκογκώ, θυμάσε πολύ, έπειδή τό παιδί είχε τό στομάχι του χλασιμένο. "Άρχισε νά κάνει παρατήρησες στον άντρα της. Εκεινος

τὸ ἴδιο, καὶ λίγο ἔλειπε νὰ γίνει ὁ καινὸς σοβαρός. Πραγματικά τὰ βράδι ὁ Γκογκὸ δὲν εἶτανε καὶ τόσο καλά. Ὁ Νικόλας Σεμιόνοβιτς φαντάστηκε πὺς δὲ θάβιανε τίποτα, μὰ σὰν ἡ καμαριέρα ἤθελε νὰ ζητήσῃ τὸ γιατρό, κατάλαβε πὺς πήγαινε ἄσχημα.

Ὅταν συνάντησε τὴ γυναῖκα του, μὲ μιὰ ρόμπι μεεταξωτὴ, παρδαλή, ποὺ πολὺ τοῦ ἄρεσε μὰ δὲν τὴ σκεφτότανε ὀλίτελα αὐτὴ τὴ στιγμή, εἶτανε στὴν κάμαρα τῶν παιδιῶν : φώτιζε μ' ἕνα κερὶ τὸ γιατρό, ποὺ κρατοῦσε τὸ δοχεῖο καὶ προσεχτικὰ ξέταζε τὸ θρωμὲρὸ περιεχόμενο.

— Ναι, εἶπε κείνη αὐστηρά. Εἶναι αὐτὲς οἱ κταραμένες φρούλες...

— Μά... καὶ γιατί οἱ φρούλες ; ρώτησε σκιαχτὰ ὁ Νικόλας Σεμιόνοβιτς.

— Γιατί ; ... Τόκτες νὰ φάει ἀπ' αὐτὲς κ' ἔτσι καὶ γὼ δὲν κοινοῦμαι, καὶ τὸ παιδί θὰ πεθάνει.

— Ὅχι δά ! δὲ θὰ πεθάνει... εἶπε χαμογελώντας ὁ γιατρός. Λίγο βισμουθὶ ἀμέσως...

— Ἀποκοιμήθηκε, εἶπε κείνη.

— Ἐ, τότε ἄς μὴν τὸν ἀνησυχῆσουμε. Θὰ ξαναῶθω ἄθρο.

— Ὅπως θέλετε.

Ὁ γιατρός ἔφυγε. Καὶ γιὰ πολὺ ἀκόμα ὁ Νικόλας Σεμιόνοβιτς δὲν μπόρεσε νὰ ἤσυχόσῃ τὴ γυναῖκα του. Ὅταν ἀποκοιμήθηκε εἶτανε πιά μέρα...

Τὸν ἴδιον καιρὸ, οἱ χοριάτες καὶ τὰ παιδιά, γυρίζανε στὸ χωριό, ἀφοῦ φυλάξανε τὰ ζῶα ὅλη νύχτα. Μερικοὶ καθάλλα, ἄλλοι ὀδηγοῦσανε τὰ ζῶα τους ἀπὸ τὸ καπίστρι : τὰ πουλαράκια τους τρέχανε ξωπίσω ἀπὸ τὴς μαννάδες τους.

Ὁ Ταράσκα Βεζοινάβ, ἕνα ξυπόλητο μορτάκι δώδεκα χρονῶν, μὲ κοντὴ γούνα καὶ μὲ μιὰ σκούφια στὸ κεφάλι, εἶτανε καθάλλα σὲ μιὰ κόκκινη φοράδα καὶ κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χαλινάρι ἕνα ἄλογο ποῦχε τὸ ἴδιο τρίχωμα μὲ τὴ μάνα του. Εἶχε προσπεράσει ὄλους τοὺς ἄλους καὶ τώρα ἔμπαινε στὸ χωριό. Ἐνας μαῦρος σκύλλος ἔτρεχε χαρούμενα ἔμπρὸς ἀπὸ τῆλογα καὶ γύριζε κάθε τόσο γιὰ νὰν τὰ κοιτάξῃ. Ἐνα νεὸ κόκκινο ἄλογο μὲ ἄσπρα πόδια χλιμνιτροῦσε πότε ἀπὸ δῶ καὶ πότε ἀπὸ κεῖ. Μόλις ἔφτασε στὴν ἴσκη του ὁ Ταράσκα, ἔδεσε τῆλογά του κοντὰ στὴν πόρτα, καὶ μπῆκε στὸ διάδρομο.

— Μ' ἀκόμα κοιμόσαστε ; φώναξε στὸν ἀδερφό του καὶ στὴν ἀδερφή του ποὺ κοιμότανε χίμου.

Ἡ μητέρα εἶχε σηκωθεῖ γιὰ νὰρμέξῃ τὴς ἀγγελίδες.

Ἡ μικρούλα Ὀλγα πῆδησε, τράβηξε μὲ τὰ δυὸ χέρια τὰ ἀνακατωμένα μαλλιά της καὶ ὁ Γέντικα, ποὺ κοιμότανε κοντὰ της, μὲ τὸ κεφάλι του χωμένο σὲ μιὰ μικρὴ γούνα, ἔτριψε τὰ μάτια του.

Τὴν προηγούμενη μέρα τὰ παιδιά εἶχανε ἀποφασίσει νὰ πάνε νὰ κόψουνε φρούλες, καὶ ὁ Ταράσκα ὀποσκέθηκε στὸν ἀδερφό του καὶ στὴν ἀδερφή του, νὰ τοὺς ξυπνήσῃ μὲ τὸν θὰ γύριζε σπῆτι ἀπὸ τὸ φύλαμα τῆς νύχτας.

Ὅσα εἶτανε νύχτα, καθισμένοι στὴ ρίζα ἐνὸς βάλτου, κοιτουλοῦσε ἀπὸ τὴ νύστα, τώρα δὲμος ἀστανότανε τὸν ἐσαυτὸ του τῆλογα ξαγρυπνωμένοι καὶ ἀπὸ

φάσισε νὰ μὴν κοιμηθεῖ, πρῶτὰ νὰ πάει καὶ αὐτὸς νὰ μάσει φρούλες μὲ τῆλογα παιδιὰ.

Ἡ μητέρα τοῦδωσε ἕνα σκουτέλι γάλα, ἔκαψε μόνος του ἕνα κομμάτι ψωμί, ἔκαψε μπρὸς στὸ τραπέζι σ' ἕνα ὀρθὸ σκαμνί, καὶ ἄρχισε νὰ τρώει.

Ὅταν ντυμένος, μόνον μ' ἕνα πανταλόνι καὶ μιὰ μπλούζα, ἔφυγε τρέχοντας, ἀφίνοντας στὴ σκόνη τ' ἀποτυπώματα τῶν γυμνῶν ποδαριῶν του, ποὺ ἀνγκατευότανε μὲ ἄλλα σημάδια μεγαλύτερα καὶ μικρότερα, μὲ τὰ δάχτυλα καθαρὰ ἀποτυπωμένα, τὰ κοριτσάκια εἶχανε πιά σηκωθεῖ φαινόντανε σὰ μικρὲς λεκὲς κόκκινη καὶ ἄσπρες, ἀνάμεσα στὴ σκούρα πρασιναδία τοῦ δάσους. Τὸ προηγούμενο βράδι κάθε μιὰ τους εἶχε τομάσει ἕνα καλάθια κ' ἕνα σκουτέλι, χωρὶς νὰν νὰ σκεφτοῦνε νὰ πάρουνε καὶ ψωμί, κάμανε δυὸ σταυροὺς καὶ ξεκινήσανε.

Ὁ Ταράσκα τὴς συνζαπάνησε στὸ μεγάλο δάσος. Ἡ δροσιά σκέπαζε τὴ γλῶση, τὰ βάζα, τὰ πῖθ χαμηλά κλωριά τῶν δέντρων, κ' ἔβραχε πῆς γυνὲς γάμπες τῶν κοριτσιῶν, μὰ περπατώντας πότε στὴ νοτισμένη γλῶση, πότε στὴν ξερὴ γῆ, ζεσταίνοντανε ἀμέσως.

Οἱ φρούλες βρισκόντανε τὸ περισσότερο ἀνάμεσα στὰ κομμένα δέντρα. Τὰ κοριτσάκια πῆχανε πρῶτα στὸ δάσος ποὺ εἶτανε κομμένο ἀπὸ τὴν περυσινή χρονιά. Μέσα στὰ βλαστάκια καὶ στὴ γλῶση φαινόντανε οἱ φρούλες, ἄσπρες, κοκκινοπὲς καὶ ἄλλες κατακόκκινες. Μαζεμένα τὰ κοριτσάκια κόβανε μιὰ μιὰ τὴς φρούλες, ἔβαζαν στὰ παντοφάκια τους τὴς πῖθ κολὲς καὶ τρώγανε τὴς ἄλλες.

— Ὅλγα ἔλα δῶ... Εἶναι ἕνα σωρό ! Ποῦ πό...

— Ὅχι ! ψέματα λές... Ἄου ! φωνάζανε σὰ βρισκόντανε ἀπομακρυνόμενες ἢ κρυμμένες ἀπὸ τὰ βάζα.

Ὁ Ταράσκα πῆγε μακρύτερα, στὸ χαντάκι, ὅπου οἱ μικρὲς φουντοκῆες καὶ τὰ πλατάνια, φτάνανε στὸ ἀνάστημα τῆς τῆλογα. Ἐκεῖ ἡ γλῶση εἶτανε παχύτερη, πῖθ πικνὴ, κ' οἱ φρούλες ποὺ φηρόντανε σ' αὐτὴ τὴ μεριά εἶτανε χοντρήτερες καὶ πῖθ ζουμερές, παρὰ ἄλλοι.

— Γκροῦχα !

— Ἄου...

— Κι ὁ λύκος !...

— Ποιὸς λύκος ;... Γωτὶ πῆς σκιάξῃς... Ἐγὼ δὲ φοβάμαι, ἔλεγε ἡ Γκροῦχα, καὶ λησμονώντας τὴν ἔγνια τοῦ λύκου ἔβαζε στὸ στόμα της μιὰ μιὰ τὴς καλύτερες φρούλες.

— Ὁ Ταράσκα πῆγε στὸ χαντάκι, Ταράσκα !... Ἄου...

— Ἄου ! οὐ... εἶπε ὁ Ταράσκα, ἔλατε ἀπὸ δῶ !

— Πηγαίνουμε κεὶ κῆτου... εἶναι περσιότερες...

Καὶ τὰ δυὸ κοριτσάκια τσακόνανε τοὺς βάλτους, κατακυλιότανε στὸ χαντάκι καὶ πῆγαιναν ἀπὸ τῆλογα μῆρος, ὅπου πέφτανε σὲ τόπον ὀδεντρο, στρωμένο ἀπὸ φρούλες.

Καὶ οἱ δυὸ τους σάπκωναν καὶ θύλιανε σὲ κίνηση τὰ χέρια τους καὶ τὰ στόματά τους.

Ξάφνου κάτι κουνήθηκε, καὶ μέσα στὴ σιγολιά νομίσανε πὺς ἀκουσαν ἕναν τρομερὸ θόρυβο ἀνάμεσα στὴ γλῶση καὶ στὰ βάζα.

Ἡ Γκροῦχα ἔπρε ἀπὸ τὸ φόβο της νὰ ἀναποδογύρισε ὄλες τὴς φρούλες ποὺ εἶχε μαζεμένες.

— Μανόλα μου ! ἔβαλε μιὰ φωνὴ διαπεραστικὴ καὶ ἄρχισε νὰ κλάει.

— Είναι ένας λαγός, ένας λαγός, Ταράσια! Λαγός! Νάτος... φώναξε ή μικρή Όλγα, δείχνοντας μιὰ σκούρα πλάτη και δυο αυτιά που χανόντανε μές στους θάμνους.

— Νόμισα πώς είτανε λύκος! είπε ή Γκρούχκα, και τὰ δάκρυα του φόβου καθήσανε σ' ένα σκαστό γέλιο. Ο λύκος! Ορίστε μιὰ φάρασα...

— Πήρα ένα φόβο! είπε ή Γκρούχκα ξεσπώντας σέ δυνατά γέλια.

Το μάξιμα ξεκολούθησε: ο ήλιος είτανε πιά ψηλά, κ' οι άχτίδες του φωτίσανε την πρασινάδα και λαμπροποιούσανε στη δροσιά, που τώρα έβροχε τὰ παιδιά, ως στη ζώνη.

Τα κοριτσάκια, βρισκάντανε τώρα στην άλλη άκρη του δάσους πήγαιναν πάντα όλο και μακρότερα, με την έλπιδα να βρούνε περισσότερες φράουλες. Ξάφνου, ακούστηκαν από διάφορες μεριές «Αου!» δυνατά των κοριτσιών και των νέων γυναικών πουχανε φύγει άργότερα, για το μάξιμα της φράουλας.

Στην ώρα του κολατσιού, τὰ καλάθια και τὰ σκουτέλια είτανε στη μέση. Οι κοπελούλες συναντήσανε τη θειά Άκουλίνα, πουχεν ξεθει κι αυτή για να μάσει φράουλες. Πίσω της σιγοπερπατούσε ένας μπέμπης με τὰ χοντρά στραβά του ποδαράκια, και με μεγάλη κοιλιά, ντυμένος μ' ένα πουκάμισο και ξεσκουίρωτος.

— Τονε σέρνω μαζί μου, είπε ή Άκουλίνα στα κοριτσάκια, παίροντάς τον στην άγκυλιά της· δεν έχω κανένανε να τον αφήσω...

— Τώρα έδω και λίγο, σκιαχήκαμε από ένα λαγό, έναν πολύ μεγάλο λαγό. Έπρεπε να τον δείξ, όταν τώσασε...

— Ω, ώ! είπε ή Άκουλίνα, βάνοντας το μπέμπη κατά γης.

Οι κοπέλλες αφήσανε την Άκουλίνα και ξεκολουθήσανε το μάξιμα.

— Τώρα, ως ξεκουραστούμε, είπε ή μικρή Όλγα, κ' έκατσε στην πυκνή σκιά μιās φουντουκιάς.

— Ωχ! κουράστηκα... Γιατί δεν πήραμε ψωμί; Πώς θάν τώρωγα...

— Και γω το ίδιο!...

— Γιατί ή θειά Άκουλίνα φωνάζει έτσι; Άκου! Άου... θειά Άκουλίνα!

— Ω! οι άνθρωποι... άπάντησε κείνη.

— Τι;

— Το παιδί, δεν είναι μαζί σας; φώναξε ή Άκουλίνα από την άλλη μεριά του χαντακιού.

— Όχι...

Έπειτ' από λίγο τὰ φύλλα σειστήκανε και φάνηκε ή θειά Άκουλίνα, με ξαναγυρισμένη τη φρούστα της άπάνω από τὰ γόνατα, με το καλαθάκι της στα χέρια.

— Δεν είδατε το μορτάκο μου;

— Όχι...

— Ω, ουφορά μου! Μίχκα...

— Μίχ...κα!

Καμιά άπάντηση.

— Άχ, δυστυχία μου! Παραπλανήθηκε! Θα κοιθεϊ μές στο δάσος...

Η Όλγα και ή Γκρούχκα φύγανε άμέσως, να ψάξουνε για το παιδί. Η Άκουλίνα πήρε άλλη διεύθυνση, φωνάζοντας άδιάκοπα: Μίχκα...

— Κουράστηκα, είπε ή Γκρούχκα, μένοντας πίσω.

Μά ή Όλγα πήγαινε δεξιά κι άριστερά, κοιτάζοντας σ' όλες τις μεριές.

Μέσα στο δάσος άνηχούσε ή άτελεισμένη φωνή της Άκουλίνας.

Η Όλγα ταιμαζότανε να έγκυταλείψει το ψάξιμό της και να ξαναπάει κοντά στην Άκουλίνα, όταν διπλα σ' έναν πυκνό βάτο, στη ρίζα μιās φυλλώρας, άκουσε μιὰ δυνατή και τρομαγμένη φωνή ενός πουλιού, που ζητούσε να προστατέψει τὰ μικρά του. Το πουλί φανότανε φοβισμένο. Η Όλγα έψαξε το βάτο, που είτανε τριγυρισμένος από γλόη ψηλή και πυκνή με άσπρα λουλουδία και είδε ένα λοφάκο γαλαζοχρώματο που δεν της θύμιζε κανένα φυτό του δάσους. Πλησίασε. Είτανε ο Μίχκο. Είτανε πεσμένος με την κοιλιά, το χέρι στο κεφάλι, με ξεπλωμένα τὰ χοντρά στραβά γαμπάκια του. Κοιμότανε ήσυχα. Η Όλγα ξύπησε το παιδί, τούδωσε φράουλες και τώφερε στη μάννα του.

Άρου πέρασε άρκετός καιρός από τότε, ή Όλγα δηγιότανε άκόμα στους χωριανούς της, πώς θήηκε το παιδί της Άκουλίνας.

Ο ήλιος τώρα πάνω από το δάσος έκαιγε τη γη.

— Όλγα! πάμε για μπάνιο;...

Η Όλγα δέχτηκε την πρόσκληση αυτή των μικρών συντρόφων της, κι όλοι μαζί, τραγουδώντας, πήγαινε στο ποτάμι. Έκει τὰ κοριτσάκια, σπρώχνοντας, φωνάζοντας, ρήχνοντας νερά από δω κι από κεί, δεν προσέβανε πώς μαύρα σύγνεφα τρέχανε προς τη δύση, πώς ο ήλιος έπαιζε κρυφτούλακι, πώς τὰ λουλουδία και τὰ φύλλα των σημίδων χύνανε μιὰ μινουδιά πιό βαριά. Καλά καλά δεν άκούσανε ούτε τις μικροντές βροντές. Πρίν λάθουνε τον καιρό να ντυθούν, ή βροχή έπιασε. Φτάσανε στα σπίτια τους με τὰ πουκάμισα κολλημένα στα κορμιά τους· φάγανε και πήγαινε στους κάμπους να δώσουνε το δείπνο στους έργατες.

Όταν ξεναγύρισαν, τὰ πουκάμισα είχανε στεγνώσει. Πήσανε τις φράουλές τους, γεμίσανε μ' αυτές τὰ σκουτέλια και τὰ πιάτα και φύγανε για να τὰ πώνε στην πόλη. Η Όλγα έφερε τις δικές της στού Νικόλα Σεμιόνοβιτς, όπου ταχτικά την πληρώναν καλά. Μ' αυτή τη φορά δέ θέλησαν. Η Μαίρη που είτανε καθισμένη στον ίσκιο, σέ μιὰ πολτρόνα, μόλις είδε το κοριτσάκι με τὶ φράουλες, τής έκαμε νόημα να φύγει.

— Όχι, όχι... δέ θέλουμε, δέ θέλουμε!...

Μά ο Βάλα, το μεγαλύτερο από τὰ παιδιά, ένα άγώρι δώδεκα χρονώ, που άναπαυότανε από τον πολύ κόπο του Λύκειου, κ' έπαιζε κρόκετ με τὰ γειτονόπουλα, μόλις είδε τις φράουλες, έτρεξε στην Όλγα και τη ρώτησε πόσο.

— Τριάντα καπίκια, άπάντησε κείνη.

— Είναι άκριβές, είπε ο Βάλα, επειδή είχε παρατηρήσει πώς οι μεγάλοι λέγανε έτσι πάντα. Περμένε με. Κ' έτρεξε νάβρει τη γριά μπόνα του.

Σ' αυτό το χρονικό διάστημα ή Όλγα και ή Γκρούχκα θαυμάζανε μιὰ γυαλένια σφαίρα, που σ' αυτή βλέπανε ένα μικρό σπατάκι, δάση, κήπους. Αύτη ή σφαίρα και πολλά άλλα πράγματα που βλέπανε κεί, δεν τους έκαναν έκπληξη, γιατί τὰ περίμεναν τὰ θαύματα αυτού του κόσμου των μεγιστάνων, μυστηρώδικου κι άκατανόητου γι' αυτές.

Ὁ Βάλα ζήτησε ἀπὸ τὴν μπόνα του τριάντα κα-
πίκια.

— Εἴκοσι σὲ φτάνουνε, τοῦπε κείνη, καὶ πῆρε τὰ
λεφτά ἀπὸ τὸ σεντούκι της.

Προσποθώντας νάποφύγει τὸν πατέρα του, ποὺ μό-
λις εἶχε σηκωθεί ἀπὸ τὴν κοπιαστικὴ αὐτὴ νύχτα καὶ
κάπνιζε διαβάζοντας τὶς ἐφημερίδες, ὁ Βάλα, ἔδωσε
τὰ εἰκοσι καπίκια στὰ κοριτσάκια, πῆρε τὸ πιάτο μὲ
τὶς φράουλες καὶ τὶς κατάρπαι λαίμαργα.

Στὸ σπίτι ἡ Ὀλγα ἔλυσε μὲ τὰ δόντια τὸν κόμπο
τοῦ μαντηλιοῦ της, ποὺ μέσα εἶτανε κλεισμένα τὰ εἴ-
κοσι καπίκια, καὶ τῶρα στή μάννα της. Ἡ μάννα
σοῦφρωσε τὰ λεφτά, μάζεψε τὴ δρωμικὴ πετσέτα καὶ
ἔφυγε γιὰ τὸ ποτάμι.

Ὁ Ταράσκα, ποὺ ἔπειτ' ἀπὸ τὸ κολατσιὸ εἶχε βοη-
θήσει τὸν πατέρα του στ' ἔργομα, κομότανε τώρα
στὸν ἴσκιό μιάς βαλανιδιάς. Κοντὰ του εἶτανε καὶ ὁ
πατέρας του. Φύλαγε τὸ ἄλογο μὲ τὰ κουστεκισμένα
πόδια, ποὺ ἔτρωγε στὰ σύνορα κάποιου γειτονικοῦ χω-
ραφιού. Ἐπρεπε νὰν τὸ προσέχει καλά, γιὰ νὰ μὴ χα-
λάσει τὸ χτήμα τοῦ ἄλλουνοῦ.

Τὸ σπίτι τοῦ Νικόλα Σεμιόνοβιτς ξαναπῆρε τὴν κα-
νονικὴ του ὄψη. Ὅλα πῆγαιναν καλά. Τὸ κολατσιὸ ἀ-
πὸ τρεῖς μερίδες, εἶτανε σεβηρισμένο, τρώγανε ἀκό-
μα καὶ οἱ μύγιες, μὰ κανεὶς δὲν πῆγαινε στὸ τραπέζι,
κανεὶς δὲν πεινοῦσε.

Ὁ Νικόλας Σεμιόνοβιτς εἶταν εὐχαριστημένος ποὺ
δρῆξε σὲ μιὰ ἐφημερίδα τῆς ἡμέρας τὴν ἐπιδοκιμα-
σία τῆς γνώμης του. Ἡ Μαίρη εἶταν ἡσυχὴ, ὁ Γκο-
γκὸ εἶτανε ἱκανοποιημένος. Τὰ γιορτιὰ του εἶτανε
ἀποτελεσματικὰ, καὶ ὁ Βάλα ἐνθουσιασμένος, ἐπειδὴ εἶ-
χε φάει ἕνα δλάκερο πιάτο φράουλες...

Μετάφρ. ΚΙΚΗΣ ΔΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΝΟΙΞΗ

Τοῦ Ταγκόπουλου

Χαρὰ στὴ Μοῖρα πῶλαχε, τρανέ, νὰ σὲ μυρώσει.
Ἴκι ἂν σὲ πλανεύει ἀστόχαστα κάθε χαρὰ τῆς γῆς,
μὰ ἡ πίκρα μέσα σου ἔδεσε σφιγτὰ τὸ τί ἔχεις νιώσει,
σὺν κάποιω ἀνεμοσπάρραγμα, σὺν κλάμα μιάς πηγῆς.

Τῆς νιότης, ποὺ δὲ στάθηκε ποτὲ νὰ μὴν προδώσει,
τὸ σπαραγμὸ ἐσὺ μάγεψες ν' ἀνθίσει πλαστικὰ,
σὲ ρίζα, ποὺ αἶμα πότισε, χρυσὸς ἀνθὸς ἢ γνώση,
σὲ δευτέρῃ μιὰν ἀνοιξί, ποὺ πνέει νοσταλγικὰ.

Στὴ φλόγα τῆς ἀθάνατης ἀγάπης καὶ τῆς πλάστρας,
πῶς ἦρθες καὶ πῶς ἔκαψες τάνημπορο φτερό!
Καὶ τῶρα κρῖνο χαίρεσαι στὴν ἄκρη κάποιας γλάστρας
τῆς μεσοτιμένης ἀνοιξίς, γιὰ πάντοι τὸν καιρὸ.

Καιροὶ καὶ χρόνοι πέρασαν, κάλλιο καιροὶ θάρσους
Καὶ τὸ κορμὶ τὸ μάτωσαν στὸ δρόμο οἱ σπαραγμοί.
Κι ὡστόσο πόσοι τῶνωσαν καὶ πόσοι θὰ αἰστανθοῦνε,
πὼς σοὺ καὶ ἂν ἐξήσανε, δὲ ζήσανε στιγμὴ!

Καλὲ καὶ ἀκριβοδιάλεχτε, τώρα ὁ καιρὸς μιλάει. —
Κι ἀκούει ἡ ψυχὴ καὶ χαίρεται καὶ ἀναγαλλιάζει ὁ νοῦς.
Τὰ γερατεῖα ζωστήσανε τὸν ἀνθισμένο Μάη
καὶ ὄλο τὰ μάτια ἐσήκωσαν κατὰ τοὺς οὐρανούς.

ΘΑΝΑΣΗΣ Γ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΚΑΡΔΙΑΣ ΞΑΝΑΝΘΙΣΜΑ»

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΨΗΛΑ ΠΛΑΤΑΝΙΑ.....

Κάτω ἀπὸ ψηλὰ πλατάνια.
Μὲς στ' Ἀπρίλη τὴ δροσιὰ
Χόρευες μὲ περηφάνεια.
Μὲ χυτὴ κορμωστασία.

Χόρευες καὶ τραγουδοῦσες
Καὶ σπαίρνων τὰ ποιλιὰ.
Κι ἀπ' τὰ μάτια σου σκορποῦσες
Νιότης φλόγες καὶ φιλιά.

Σὲ μιὰν ἄκρη καθισμένος,
Ποῦ δὲ μ' ἔβλεπες ἐσὺ,
Τῆς ἀγάπης, μεθυσμένος,
Ἐρουφούσα τὸ κρασί.

Μόλις εἶχε χρόνος κλείσει
Καὶ ξανάρθα σιωπηλά
Στο μικρὸ ἐρημοκλήσι,
Στὰ πλατάνια τὰ ψηλά.

Μὰ νῆωσα μιὰ ἀνατριχίλα
Στῆς ἐρμιᾶς τὴ σιγαλιά,
Μοναχὰ μέσα στὰ φύλλα
Κελαροῦσαν τὰ ποιλιὰ.

Ποῦ τὰ ὠραῖα σου τὰ τραγουδιὰ ;
Ποῦ ὁ ἀνάλαφρος χορὸς ;
Ὅπως σβῆνει τὰ λουλουδιὰ,
Τᾶσθησε καὶ πῦτ' ὁ καιρὸς.

Σὲ χωρὶο εἶχες τρεξιδέψει
Κάποιον τόπου μακρυνοῦ,
Μ' ὄσους πρὶν εἶχες χορέψει
Σ' εἶχαν θγάλει ἀπὸ τὸ νοῦ.

Μὰ στὴν ἐρμιᾶ ἐγὼ τὴ θυσοῖ
Κοῦμπησα, καὶ εἶπα πιστὰ
Τὰ ὅσα ἐσὺ εἶχες τραγουδήσει
Τῆς καρδιάς λόγια ζεστά.

ΖΕΦΥΡΟΣ ΒΡΑΔΥΝΟΣ

ΔΕΙΛΙΝΑ

Ἐβλογημένα δειλινα! ὄντας ἢ ζάλη
Δουλεύτρες μέρες τὶς ψυχές μας ἀποσταίνει,
Λιμάνι ἀτρικύμιστο σὺν περιμένει
Ἄξιας Συντροφίσας καὶ τῶν Παιδιῶν ἢ ἀγκαλῆ.

Ὡ μαγεμένα δειλινα! Στὸ ἀερογιάλι,
Νάδι ζητᾶ καὶ φέρνει χὰδι ἢ μερομένη
Ἡ θάλασσα στὴν ἀμμονιά, καὶ ἡ ἀγαπημένη
Στὸν ὄμο γέρνει μου ἀπαλὰ ξανθὸ κεφάλι.

Τὰ πονεμένα δειλινα! Ὡ, πῶς βαραίνει
Ἡ μοναξιά στὰ στήθη μου, γιατί, ὠμίμενοι!
Ἡ Στιὰ σθητὴ, στάχτη ἢ χαρὰ, καὶ δετὶ ἀπομένει,
Ἐνα ὄνειρο πλεγμένο ἀπὸ στὰ περσμένα...

Τότε οἱ σκιές τοῦ δειλινοῦ σιγοχτυπᾶνε
Θανάτου μῆνυμα στὴν πόρτα μου, καὶ πᾶνε....

Ἰούλιος 1921.

ΑΓΗΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

Ίδρυτής και Διοικητής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
Έκδοτής και Διαχειριστής: ΧΡ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

Υπευθύνου σύνταξης: ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Γ. ΦΤΕΡΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΝ & ΣΙΑν Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Γιά την Ελλάδα	δρ. 25	τό χρόνο.
	• 13	το εξάμηνο.
	• 7	τό τρίμηνο.
Γιά την Αγγλία και Αίγυπτο	£ 1	τό χρόνο
	£ 0,10	τό εξάμηνο
Γιά την Αμερική	\$ 5	τό χρόνο
	\$ 3	τό εξάμηνο.

και γιά τα άλλα μέρη ανάλογο

Η ΑΠΑΓΓΕΛΙΑ

Την προπερασμένη βδομάδα γίνανε στο Έλληνικό Όδειο οι εξετάσεις της Δραματικής Σχολής του, που ή διακρίνει ή καθηγήτρια της Απαγγελίας κ. Θεώνη Δρακοπούλου (ή συνεργάτισσά μας Μυστιώτισσα). Απαγγελέθηκαν διαλεκτά ποιήματα κι έναμεσα σ' αυτά και ποιήματα του δικού μας κ. Ν. Πετιμεζά - Λαύρα, (ή «Αγιογύτρα», ή «Δέηση» και «Ο Βλάχος γάμος») από τις δεσποινίδες Ειρήνη Κελιανέση, Μαρθίλη Σακίη και Ξένη Δεφέζη, και καταχειροκροτηθήκανε. Ξεχωριστά χειροκροτήθηκε ή δ'ις Κούλα Μπεκίρη, γιά την αίσταντική απαγγελία και τό δραματικό τελέντο της. Η γενική εντύπωση είταν πάρα πολύ καλή.

ΑΚΡΟΛΗΣ

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

Στή στήλη αυτή παρακολουθεύμε όλοσ τοίς άνωγώστες μας να μίς βοηθήσουν

«Ο τελειόφοιτος τής νομικής, όστις ήτο υίός τρεπεξίτων, παρήγγειλε να κομισθώσιν εις τόν όμιλον αώντων δύο φιάλια οίνου, λεμόνια και άρκετήΝ ζάχαριν, θέλον. . . κτ.»

* Το Άγρον του Βίου» Ε. Κόννανς. Σελ 5 Άράδα 15.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΚΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ ΦΥΛΛΟΥ (Πού θα βγει σεις 3 Ιουλίου)

ΑΔΕΣ. ΠΑΛΛΗΣ: Μτρονοσός (συνέχεια).
ΑΥΡΑ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ: Ο Μπετόβεν και τα ξεγα του γιά πύτρο και μονακή τής κάμαρας.
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ: Τά δυό τριαντάφυλλα του χάρον (κοιτική).
Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ (Λαύρας): Μικρά τραγούδια.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Τά προσωπικά γράμματα πρós τόν κ. Δ. Π. Ταγκόπουλο παρακολουθεύμε να στέλνονται: «Poste Restante Έξωτεροκοπ».—κ. Γ. Δ. Κοί. Πολύ καλά. Θί δημοσιευτεί όμως άργότερα γιατί σήμερα κτλ.—κ. Δαν. Κ. Θά γράφεις καλά, όποτε διάβαζε, γράφε, σκίζε και μη βιάζεσαι να τυπόσεις — κ. Πέτρ. Μπεφ. Σωστά, πολύ σωστά όσα μίς γράφεις, τά γράψαμε και μεις χίλιες φορές, μά ποίος μίς ακούει;—κ. Ίούλ Σίνγ. Καλά τά λές λόγου σου μά κτλ.—κ. Ι. Π. Τά διαβίσαμε με προσοχή Τό τρίτο είναι τό καλύτερο και θα δημοσιευτεί. Τάλλα δυό, θέλουμε ξαναγράψιμο και μάλιστα ή τρίτη στροφή του δεύτερου τραγουδιού, που του χιλώνει την όμορφιά του.—κ. Κ. Δεσθ. Καλά γράφεις. Γράψε τίποτ' άλλο και στείλ' το μας.—κ. Ίσμα Σέρ. Θά δημοσιευτούνε στέλλο φύλλο. Θά δημοσιευτείται κι ότι άλλο καλό θα μίς στέλνεις. Γιά τάλλο, μείνε ήσυχ.—κ. Π. Δαν. Φυσικά, κάτι θα γράφεις, μά να μη βιάζεσαι.—κ. Κ. Συρ. Πολλοί 'να οι δρόμοι πάχει ό νοίς. . . και ή ποίηση.—κ Β Σ. Ίω. Τό «Μάννα» μου άρκετά καλό. Τί κριμα μοναχά που δέν είναι όλ' οι στίχοι του τέτιοι:

.. Κ' είταν όνειράτα οι σιγμές
κ' είταν οι άδρες θίμοι!

κ. Μ. Γιαν. Η «Μακαρίτισσα» μίηκε στο φάκελλο του «Ναί. Θά μπει στο Β' εξάμηνο, δέν περιόζει.—κ. Στ. Ζορ. Δέ λέγεται «συλλογή μά συλλογή». Άλλο τόνο κι άλλο τάλλο. Μάθε πρώτα αυτά και ύστερα τά ποιήματα.—κ. Άρ Στ. Γιά να δημοσιεύουμε αυτό που μίς στέλνεις άνάγκη να μίς στείλεις και τη ράχη σου.—κ. Π. Βερ. Όμ.—κ. Ι. άς κτλ. Συγκινητικό τό όνειρό σου.—κ. Γ. Σρ. Καλοί οι στίχοι. Στείλε μας κανένα άλλο πού σύντομο.—κ. Α. Ν. Ο. Κάτι βές να πει.—κ. Α. Δεσκ. Μή μίς στέλνεις τόσα πολλά γιατί δέ μίς περισσεύει καιρός να τα διαβάζουμε. Ένα ένα και σύντομο και με τό ίδιο φρεντόνομα.

ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ
ΠΟΥΛΙΟΥΝΤΑΙ

Στή Σύρα. Βιβλιοπωλείον Γεώρ. Σταθοπούλου (Πρακτ. Έφημεριδων). Γίνονται και εύκολίες στην πληρωμή με βδομαδιάτικες δόσεις.

Στή Σμύρνη: Βιβλιοπωλείον Α. Ι. Στυλιανοπούλου (Δίοδος Ευαγγελικής Σχολής αριθ. 24).

ΑΠΟ ΤΑ «ΛΥΡΙΚΑ»

ΝΥΧΤΑ ΜΑΓΙΚΙΑ.....

Νύχτα μαγικά του Λέγούστου
 που ειδικιάζει από λεβάντα
 κι απ' το μέλωμα του μούστου.
 Λές κι απλώθηκε για πάντα
 στις ψυχές το νέο φεγγάρι,
 και δετό μαργαριτάρι
 στη θωριά ή καρδιά φωλιάζει
 του Χωριάτη, που ήσυχάζει.

—Και δετό μαργαριτάρι
 στη θωριά το νέο φεγγάρι.

Νύχτα έρωτικά! Τ' αστέρια
 σά ματιές γλυκιές θωράνε
 τὰ έρωτιάρια τὰ ταίρια
 που θραγιές - θραγιές περνάνε.
 Καρπερό το νέο σταφύλι
 στις γωνιές, στο πατητήρι,
 κ' έρωτιάριο τ' άχειλι
 στο ξανθό το πανηγύρι.

—Καρπερό το νέο σταφύλι
 κ' έρωτιάριο τ' άχειλι.

Κ' έξω, στο ξανθό χορτάρι,
 λιγωμένα παιχνιδίζει
 τ' Αύγουστιάτικο φεγγάρι.
 Και το φως άγούλι' άγγίζει.
 Κάθε ρίζα που χουσίξει,
 κ' δέν έγειρεν ακόμα
 στο σκληρό απ' την κάμα χώμα.

—Και δέν έγειρεν ακόμα
 * σαν τ' ανθρώπινο το σώμα.

Ναι, ή ζωή δέν είναι πάντα
 νύχτα μαγεμένη, ως τώρα,
 να ειδικιάζει από λεβάντα
 κι άγριο άνθό. Πότε σαν μόρα
 καταλύτρα σκάει, ξεσπάζει,
 κ' είναι πότε σαν καλάμι,
 που σε δυο κομμάτια σπάζει.

—Κ' είναι πότε σαν καλάμι,
 μες στ' άνήμερο ποτάμι.

Μιά, ό ζωή, για λίγο μείνε
 στο χωριό με το χωριάτη,
 κ' έσύ, σκέψη, αστέρι γίνε
 στ' άσημένο μονοπάτι,
 να οδηγείς με τ' άλλο χέρι
 το έρωτιάριο το ταίρι
 στο κρουστάλλινο παλάτι.

—Στο κρουστάλλινο παλάτι
 κ' ή ζωή, χαρά γεμάτη.

Στις γωνιές, στο πατητήρι,
 καρπερό το νέο σταφύλι
 κ' έρωτιάριο τ' άχειλι
 στο ξανθό το πανηγύρι.
 Κ' ή ζωή χαρά γεμάτη
 και δετό μαργαριτάρι
 στ' άσημένο μονοπάτι
 τ' Αύγουστιάτικο φεγγάρι.

—Και δετό μαργαριτάρι
 στη θωριά, το νέο φεγγάρι...

1920

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τ' ΑΗΔΟΝΙ

Αγαπητέ μου Νουμά,

Έπαιρε να τύχη κάτι αληθινά έχταχο στη ζωή μου για να ξαναπάσω πέννα, ως είναι και μια στιγμή. Είμουν αποφασισμένος να μὴν ξαναλέω όσα είπα, και να φάνω τις νεότερες ιδέες να παρασταίνονται από νεότερες γενεές. Όμως δέν μπόρεσα αυτή τη φορά να σωπάσω. Κάτι με γαργάλιζε, κάτι με σιούνταε στο καλαμάρι, και να με πάλε με την πέννα στο χέρι, από την πολλή τη χαρά μου, από τον ένθουσασμό μου που ξανάκουσα αηδονιοῦ κελιάδιμα, ύστερα από μισόν αιώνα και παραπάνω.

Πόσες φορές το λαχτάρησα, τότε, ώς και ταξίδεψα για να πάω να τάκουσω το χαριτωμένο αυτό πουλί. Άδύνατο στάθηκε. Πότε ό καιρός δέν ήταν κατάλληλος, πότε ό τόπος. Έμεινα πάντα με τη λαχτάρα μου.

Σάν κατέβηκα από τα βορεινά μου λιμέρια εδώ κάτω στις ημερες άερογιαλιές της Μεσημβρινής Γαλλίας, κ' είδα τα πευκαμένα δάση της και τα δρο-

σάτα της περιβόλια, το συλλογίστηκα άμέσως το αηδόνι. Έταν όμως ακόμα χειμώνζ. Ρώτηξα λοιπόν μερικούς του τόπου αν έχουνται τ' αηδόνια κ' εκεί το Μάη. Σά να με πήρανε, θα ρωώ, για τρελό. Είπανε ναι. Μά το είπανε αυτό το ναι τόσο άδιάφορα κι άσυγκίνητα, που δέν τους πολυτίστηκα. Τσίχλες πρέπει να είναι, είπα μέσα μου, και τις λένε αηδόνια.

Τέλος πάντων έχεται ό Μάης. Τίποτα, την πρώτη μέρα. Ένα βράδι όμως, ύτι πήγα να πλαγιάσω, σκοτεινά για όξω, κι δροβάνοιχα τα παράθυρα, κάτι έχεται στ' ατί μου, σαν έβδος ύνειρο, σαν ήχος παλιάς θύμησης, που αναπήδησαν άμέσως τα σωδικά μου, σά να τα σάλευε κρυφός σεισμός πέρα ως πέρα. Τρέχω στο παράθυρο, και στήνω ταπί μου. Είταν τ' αηδόνι! Νάτο, αυτό είναι. Δέν μπορεί να είναι άλλο πουλί. Άλλο πουλί δε λαλεί τέτοια ώρα. Έπειτα, άκου, — Ποιό άλλο πουλί μπορούσε να κληθεί με τέτοιο νόνο, να μᾶς ψάξει την άγάπη του με τόσο τρυφερή, τρεμουλιαστή και σπαραχτική μελωδία; Λές και την άγάπη όλου του κόσμου όρμηκε, λές κ' έλεγε πως δέν είναι μονάχα ό άνθρωπος, όλα τα πουλιά κι όλα τα ζώα κι όλα ή χτίση των ζω

τόν κρημό έχουνε, κι ο κρημός αυτός είναι η αγάπη. Η ίδια η αγάπη που σπαρατάρει στην καρδιά μας με παντός λογής βαθιά νοήματα και λογισμούς, που ολοένα μάς λυώνει, κι ως τόσο μάς ζωντανεύει.

«Μόνε λαλούσε κ' έλεγε μ' ανθρώπινη λαλίτσα».

Νά που βγήκε σωστό και το τραγούδι, που πάντα την αλήθεια μάς λέει.

Κι όμως, κάτι σά να έλειπε από το άηδονιού το λήλημα τη βραδιά εκείνη, κάτι που έλειπε κι όλες τις άλλες βραδιές και πρωινές που τάκουσα και τ' άκούγω ακόμα. Δεν έχει εκείνη την ανέπαθη, την ακούραστη ενέργεια που, α δε λαθεύω, την έχουν τα δι-

κά μας τήδηνα. Έτσι, σά να κουράζεται κάποτε, και σά να μαζεύει δύναμη για να ξαναρχίσει, να ξανασπαράξει την καρδιά μας. Ίσως, καθώς είναι, σφάλω. Μά κάθε φορά που τάκούγω μουρχειται, μαζί με τους άλλους γλυκούς ταραγμούς, και τόνειρο νάν το ξανακούσω εκεί που το πρωτάκουσα, εκεί που δίδαξαν τήδηνα τον πριτη τον Άριωνα. Εκεί είναι η πατρίδα τους. Εκεί κρέμεται ακόμα σε κάποια λιτά του Όρφεία η Λύρα.

Αντίπολη, Μάης μήνας, 1921.

Πάντα δικός σου,
Α. ΦΩΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΝΟΙΞΗ

(2)

4

Έχε δίξιο, μεγάλο δίξιο, ο Βαρνάς. Το «Αύριο» τονέ χειροκροτούσε και τον έπιδιομάζε. Και κοιτάζοντας, είπαμε, από το «περισκόπιο» του, είδε το «Αύριο» να χιτιδοβολάει από το πρόσωπο της Παρθένας και να καταπλημμυρίζει με φώς το διβλιοπωλείο του. Είτανε η Παρθένα — έτσι την έλεγε, γιατί ποτέ δε ζήτησε να μάθει τόνομά της — η μελοχρουνούλα, η λιγόλογη, με τη σταθερή περπατησιά, τη σταθερή φωνή και τη σταθερή ματιά, πουρχότανε ταχτικά, άμα το ταχυδρομείο έφερε περιοδικά η διβλία δημοικιστικά και σοσιαλιστικά, και τάγόραζε πρώτη πρώτη.

— 'Ο πατέρας, έλεγε στο Θύμιο μ' άλαφρο χαμόγελο, γκρινιάζει, μά σιγά σιγά θάν τονέ συνηθίσει νάν τα διαβάσει κι αυτός!

Και σά μιά μέρα τη ρώτησε ο Θύμιος αν ο πατέρας της συνηθίσε για εξακολουθεί να γκρινιάζει,

— Ηεψ νά συνηθίσει, του άποκρίθηκε. Είναι γέρος και δεν άκούει!... Μά το κάτω κάτω, δεν είναι και τόση ζημιά να μίν άκοΐν οι γέροι. Ζημιά είναι οι νιοί να κουφίζουνε!...

Τη μέρα κείνη η Παρθένα φορούσε ένα μπλε σεμνό φουστάνι, με μιά τραπεζιά άσπρη, μεγάλη, όλόγυρο στο λαμό της, ένα καπελλάκι μαύρο μικρό, που της σέπαιζε, σά σκούφια, τα όλόμωρα μαλλιά, σκεπτική μαύρη, κάλτσες σοκολατένιες, κ' έτσι κοντούλα καθώς είτανε κα' γιοματούτσικη, με τη βαριά της, τη σταθερή φωνή και με το πρόσωπό της όλόφωτο από άφροσίωση και πίστη σ' έναν άγώνα μεγάλο κ' ευγενικό, σπαθόλισε στη φαντασία του Βαρνά, κείνο το πρωινό, που του το χάλασε η Ξανθήκη με τις γκρινιές της κι ο Σουφρής με τις κούφιες περικοκουδέντες του, τη Νίκη όλοζώντανη.

Σά σε λίγο, ύστερ' από το Σουφρή, έφυγε κ' η Παρθένα, κι ο Βαρνάς έμεινε μοναχός του στο άμπρι του, σιγόειπε άνακουφιστικά τον άγαπημένο του φίλο του δοικολικού Βίωνα.

Θαοσιν χρή, φίλε Βάτε, τάχ' αύριον έσσετ' άμεινον...

Την ίδια ιδέα είχε κι ο μασκαράς ο Μοναχός, που άκοιμπώντας, κείνη τη στιγμή, στο συρματένιο στήριγμα, είχε άνασηκωμένο το μύτο του περήφανα προς το ταβάνι, σά να μουρμούριζε κι αυτός:

...Ταχ' αύριον έσσετ' άμεινον.

Νοί, συλλογιζότανε ο Βαρνάς, δε γίνεται, γλήγορα θάρθει αυτό το «Αύριο», το καλύτερο. Θάν το φέρει η Παρθένα, θάν το φέρουν οι νιοί που δεν κουφίζουνε, πουχουνε θρόνους τα' αυτιά τους και την ψυχή τους προς τις καινούριες ιδέες, τις σωτήριες και τις άνθρωπιστικές.

Δέ γίνεται, δεν μπορεί να τραθήξει σε μάκρος αυτό: 'Ο άνθρωπος νάρνιεται τόσο άκαρδα τη Ζωή και νάν τη βράζει τόσο δεινά. Θάνοίξει τα στραβά του και θάν το δεί, σήμερ' αύριο θάν το δεί, όχι άργά πιά, πώς δε στέλνεται στη Ζωή για να σφάζει και να σφάζεται, νάδικει και να κατατυραγιέται, να κατατσκιζεται θησαυρίζοντας πλούτη άνώφελα κ' έγκληματώντας μόνο και μόνο για να τον πούν ήρωα και για νάν του κρεμάσουνε στα στήθια του μερικά κουρελάκια πολύχρωμα και μερικά σταυρουδάκια μεμπεδίστικα.

Δέ γίνεται, δεν μπορεί να τραθήξει σε μάκρος αυτό: 'Ο άνθρωπος θάνοίξει τα μάτια του και θα ξεβουλώσει τ' αυτιά του. Και θα δεί τη Φύση όλόγυρα του — τη Φύση πουναι κμάγεια κι όνειρο στην όμορφιά και χάρη» και που

με χίλιες βρώσες χύνεται, με χίλιες γλώσσες κραίνει...

και θα την άκούσει νάν του μιλάει με τήδηνον το κελάδημα και με του βραχιού το μουρμούρισμα και με της πεταλούδας τάνίλαφρο πέταγμα και με του γκιώνη το θρήνο και με του οδού το μουκοδόλημα — θάν τη δεί να χύνεται με τις χίλιες βρώσες και θα την άκούσει νάν του κραίνει με τις χίλιες γλώσσες της, πώς στη Ζωή στάδηνε, διαστρώσε περάτης, για να

ήσει όσο μπορεί περισσότερο κ' έντονότερα... γά
ξ ή σε ι δηλ. να χαρεί, να πολώσει, να εύδαιμονήσει.
να χαρεί πως χαίρουνται τα ρόδα την αυγήνη δρο-
σιά και τη θαλλωρή του ήλιου, κ' να φυλλορροήσει
ήρεμα κ' εύγενικά, όπως φυλλορροούν αυτά...

Σήμερα δέν τη νιώθει την άηδονία γλώσσα ο άν-
θρωπος, δέ βλέπει τί του γένουν τα ρόδα, δέν ακού-
ει τί του μνηστύνει οι όλοπλούσιαι κίεποι και τα πενή-
φανα τα βουνά. Δέν τη χαίρεται τη Ζωή σήμερα ο
άνθρωπος. Τη βρίζει, την άτιμάζει, την έμπορεύεται.
τη σκοτώνει. "Ότι βρισκεται στον άνθρωπο σήμερα,
ώς και η ανθρώπινη Όμορφιά άκόμα, βρισκεται μό-
νο και μόνο για να τον τυρανεί, για να τον πωλείται,
για να τον γιομίζει τη λίγη ζωή του θλίψε κ' άγχο-
μαχητά και κίνητους άπειρους. Αύριο όμως...

— Δέν είν' έτσι, φίλε μου; ρώτησε άνατινάξον-
τας, σαν από λήθαργο, όρμητικά το γιομένο κεφάλι
του κ' άπειζοντας το Μοναμί.

Κι ο Μοναμής, με το μύτο του άνασημομένο αιδά-
δικα προς το ταβάνι, τουγενεσε σαρκαστικά :

— Αύριο... Αύριο!...

5

Δέν εΐτανε μοναχά η Πυρθένη, αυσχότανε ταχτικά
στο βιβλιοπωλείο. Εΐντουσαν κ' άλλα κορίτσια, πενή-
κες, άφοσιωμένες πελάτισσες. Εξόν από τη μικρού-
λα, με το στοργικό παιδιάστιχο μπουτάκι, με το
κοινό φουστάνι και με τις μακριές όλόμαυρες πλεξι-
δες, που δούλενε σ' ένα Τραπεζιτικό κατήστημα κ' έρ-
χότανε ταχτικά να ζητήσει δειλά το «Νουμάς και νά-
γοράσει, στο τέλος του μήνα κάποτε, που πληρώνοντα-
νε, μερικά σοσιαλιστικά και δημοκρασιακά βιβλία, έρ-
χόντουσαν κ' άλλα, πολλά κομπόσουλα, ναγοράσουνε
ή να δανειστούνε βιβλία.

Γιατί ο Θύμιος, που εΐτανε Χιωτάκι, και ποιχε με-
ση του, σά σ' ένα κράμα άρμονικό, τον έμπορο και
τον ιδεολόγο, είχε σοφιστεί ένα μέσο, και του το έπι-
δοκίμασε πρόθυμα και χαρούμενα ο Βαρνάς, που και
τους νέους θάη τους συνήθιζε ναγαπήσουνε το βιβλίο
και το κατόστημα θά ώφελοῦσε. Δηλαδή, είχε ξεχο-
ρίσει δέκα αντίτυπα από κάθε διαλεχτό βιβλίο και τα
δάνειζε, τότε με πέντε δεκάρες, τότε με μία δραχμή,
ανάλογα με την αξία τους, σε όσους του ζητούσανε
νάη τα διαβάσουνε. Κ' εΐτανε πολλοί και πολλές
που τα ζητούσανε. Μερικοί μάλιστα γλασκονόντουσαν
από το διάβασμα και δέν τα γύριζαν, πληρώνοντας
το αντίτιμό τους, και τότε το Χιωτάκι εΐτανε κατα-
χαρούμενο και τρέφοντας μ' εύχαρίστηση τα χέρια
έλεγε στο Βαρνά :

— Νά, που το δάνεισμα είναι ένα μέσο κ' αυτό για
να πουλιούνται τα βιβλία!...

Ο Βαρνάς, λιγότερο έμπορος από το Θύμιο, χαίρο-
τανε μοναχά γιατί έτσι, με το μέσο αυτό, διαβαζόν-
τουσαν περισσότερο τα καλά βιβλία, και χαμογελοῦ-
σε καλοκάγαθα όταν η Ξανθίππη του ξεσφεντόνιζε
συνκά, στα καλά καθούμενα, την περσιά :

— Ξερναλίζεις τα τρελοκόριτσα!

Μιά μέρα όμως πειράχτηκε στα γερά, όταν η Ξαν-
θίππη του ειπε :

— Όλο κρεμανταλάδες και τρελοκόριτσα μαζεύεις
μέσα στο μαγαζί σου.. Ξαίρεις τί λέει ο Καρελάς.

ποιός; Πώς σιγά σιγά το κατάντησες το μαγαζί με-
σιτικό γραφείο για συνουκεία...

Ο Βαρνάς τότε δέ δάσταξε, μα της πέτζε τη συ-
νηθισμένη τη βροσιά :

— Κυρά Σωκράταινα!... ώχ, καμμένη κυρά Σω-
κράταινα! Δέν κουράστηκες πιά;... Δέν το κλεί-
νεις;...

— Βέβαια και νάν το κλείσω! Ξακολούθησε άναμ-
μένη. Μά θάη το κλείσεις και συ το μαγαζί σου, Ξαί-
ρε το!... Ένας άνθρωπος της προκοπής πιά σου ά-
κόμεινε να μπαίνει σ' αυτό, ο Σουφρής...

Ο Βαρνάς χαμογέλασε, και δέν ξανάνοιξε πιά το
στόμα του. Βέβαια, ο Σουφρής εΐτανε πρόσωπο αξιο-
σέβαστο για την Ξανθίππη. Εΐτανε ο σοβόςος ο διά-
σκαλος, που τον έχτιμούσε ο κόσμος, που οι πρόκοιτοι
τον είχανε σε υπόληψη, που του ανθεύτανε να βγάξει
λόγους πανηγυρικούς στις επίσημες γιορτές, που είχε
τόσες χάρες και τέτοιο μύτο!... Εΐτανε δά κ' ο μόνος
δάσκαλος πουμπαινε στο βιβλιοπωλείο, όχι μονάχα
γιατί αναγνώριζε κ' έχτιμούσε μερικάς, τις πιο φανε-
ρές, από τις άρετες του Βαρνά, μα και γιατί; όντας
φτωχός, δανειζότανε από το Βαρνά όσα βιβλία του
χρειάζόντουσαν, καμιά φορά και μετρητά, όταν άγ-
γοράσανε ναη του δόσουνε το μιστό του ή του τίχαυ-
τίποτα έξω από τα συνηθισμένα του έξοδα. Εΐτανε
στο διάθος καλαιδέχτος άνθρωπος, άκακος σαν άρνι,
και για τούτο δέν πειραζότανε καθόλου όταν τονε
σιείρνανε ο κύρ Λεωνίδας, ο τοκιστής, ένας κ' αυτός
από τους ταχτικούς επισκέφτες του μαγαζιού, λέγον-
τάς του :

— Χτες πιά διάβασα σε μιά Γαλλική έφημερίδα,
κ' η Σουφρή, πως τίς πειράματα του Ρώσου γιο-
τρού Καρπούση όσο πάνε και προοδεύουν... Έτσι,
με τον καιρό, και γλήγορα μάλιστα, θάηναλλήγει σε
ποό μέρος του μυαλού είναι η έδρα της πατηδομα-
νίας. Και θά σου άνοίγει τότε το κεφάλι σου και θά
σου άνασημώνει όροφα όροφα με το ταμπάκι το
επιζίντενο εκείνο μέρος του μυαλού, και χραί! γλή-
γορα γλήγορα θά σου το κόβει με το ψαλίδι, και θά
λυτρώνεσαι άποσιγής απ' αυτή τη μονομανία...
Νά, μηδ' άδεραφέ, όπως βγάξουν οι γιατροί τη στω-
ληκοειδή άπόφρωση ή τις άμυγδαλές, για να ξεφύ-
γουν οι άνθρωποι μερικάς δεινές άρρώστειες...

Και τόλεγε και το ξανάλεγε το χωράτο αυτό ο κύρ
Λεωνίδας, κ' ο Σουφρής χαμογελοῦσε, κ' κόγγαζε ο
κύρ Δημήτρης ο Καπνιστός, διαγύροζ, πουγραφε ο-
μως και φοιάντιζε για ώρατες του π'οζ και του δ'οθε,
γεροντοπλήκζαο κ' αυτός σαν τον κύρ Λεωνίδα και
παρέκ τον άναπόσκαση, όσο κ' άη τραγώνονταν ά-
διάκοπα, νύχια μέρα, για το ποιός από τους δυό τους
τά βάφει τα μονοτάκια του, δίχως να φτάνουνε σε κα-
νένα συμπέρασμα. Ίσως γιατί τα βάφανε κ' οι δυό.

Ο κύρ Λεωνίδας είχε τη μανία να πιπιλάει πάντα
μιά λαχμύλλα, να περπατάει νευρικά πάνω κάτω στο
βιβλιοπωλείο, κουνώντας ένα λεφτούτσικο μπιστουνά-
κι προς στη μύτη του, φωνώντας για το κάθε τί και
ρίχνοντας ματιές λαίμαργες στα κομπόσουλα που
μπάινανε στο μαγαζί — κ' ο κύρ Δημήτρης ο Καπνι-
στός, αντίθετα, στεκότανε άκίνητος πάντα κοντά στο
μεσανό τραπέζι και η ξεφύλλιζε κανένα καινούριο
βιβλίο, φέροντάς το κοντά στα ίτια του, η ξεθελά-
ζε, ξερογλειφοντας τα χείλια του, τις ώ ρ α τ ε ς, που
κατασελάζε μέσα στο γραφείο του.

Τὸ ζευγάρι αὐτὸ τὸ συμπλήρωνε ὁ κ. Θανίσης, ἀνώτερος δημόσιος υπάλληλος, ποῦ ἢ παλιένος εἶταν ἢ διορισμένος, τὸ θεωροῦσε ἀπαραίτητο νὰ περάσει μιά φερά τὴ μέρα ἀπὸ τὸ βιβλιοπωλεῖο, ἢ τὸ καταμεσίμερο ἢ τὸ θροδῆμα, γιὰ νὰ πάρει τὴν πνευματικὴ του μιστίχα, καθὼς ἔλεγε, γιὰτὶ καταγινόντανε κι αὐτὸς μὲ τὰ γράμματα, τὰγατοῦσε, ἔγραφε κι ἔμορφα τραγοῦδια, κ' εἶχε τὴ συνήθεια νὰ γελᾷε θορυβώδεια μὲ τὸ καθεστὶ καὶ νὰ μισοσπᾶνει, ἅμα ἄκουγε καμιά παραξενιά τοῦ κ. Λεωνίδα ἢ τοῦ Σουφρῆ, σὰ σ' ἐπ' ἀκλήσι, τὰ χέρια του, παρομοιάζοντας, ἔτσι χοντρούτσικος καθὼς εἶταν κι ὄχι ψηλός, μὲ γονατισμένο χόντζα, ποῦ ἀναστρώνει τὰ χέρια γιὰ ν' ἀρπάζει τὴν εὐλογία τοῦ Μαγαμέτη ποῦ τοῦρχεται ἀπὸ ψηλά...

Μὲ τοὺς τρεῖς αὐτοὺς καὶ μὲ τὸ Σουφρῆ, ὁ Βαρνάς περνοῦσε τὴ μέρα του, πότε κουθενιάζοντας γιὰ χιλιά δυὸ πράματα, καὶ πότε συζητώντας πεισματικὰ μαζί τους, σὰ δὲν εἶχε τίποτα καινούριο νὰ διαβάσει καὶ ἡ δουλιὰ τοῦ βιβλιοπωλείου καλυμῶριζε. Ποῦ καὶ ποῦ, τὸ θροδῆμα μάλιστα, σὺν πιάνανε καμιά συζήτηση ποῦχε ἐνδιαφέρον, ξεχνούσανε νὰ κλείσουν, μ' ὅλες τὶς δουθὲς διαμαρτυρίες τοῦ Θύμου, πὼς καίνε ἄδικα τὸ φῶς, ἢ θγκίνανε ὄξω καὶ τραβούσανε σὲ κανένα μασιχάδικο νὰ συνεχίσουν ἐκεῖ τὴ συζήτηση.

6

Νά, κίτσι, ποῦ δὲν μπορούσε νὰ χωνέψει ἡ Ξανθίπη. Νὰ πηγαίνει ὁ Βαρνάς σὴν μιστιχάδικο ἢ στήν ταβέρνα.

— Μὰς καταξευτελιζεις... Μὰς κατακουρελιζεις τὴν οἰκογενειακὴ μας ἀξιοπρέπεια! τοῦ φάναζε ἅμα ἄργοῦσε τὸ θροδῆμα λίγο νύσθη σπιτι. Παίρνεις σβάρνα τς ταβέρνες, καὶ μεθοκοπᾷς...

— Μὰ δὲ γυρίζω στὶς ταβέρνες! τὴς ἰπαντοῖσε ἤρεμα. Νά, μὲ τὸν κ. Λεωνίδα καὶ μὲ τὸ Σουφρῆ εἴχαμε κάτσια κουβέντα, καὶ μπήκαμε σὸ οἰξάδικο τοῦ Ἀγγελῆ νὰ πιῶμε ἓνα οὔζο...

— Τὰ ξαίρω ἐγὼ αὐτὰ, ἐπέμενε, τὰ ξαίρω... Τὸ ἔνα οὔζο φέρνει τᾶλλα... Δὲν ἐνδιαφέρεσαι καθόλου γιὰ τὴν ἀξιοπρέπεια μας...

— Ἐνδιαφέρομαι γιὰ τὴν ἀξιοπρέπεια σας καὶ μὲ τὸ παραπάνω, μὰ ἐνδιαφέρομαι καὶ γιὰ τὴ ζοῆ, ποῦ...

— Κολοκῶνιτ!, συμπλήρωνε στερεότυπα, σὲ κάθε τέττα συζήτηση ἡ Ξανθίπη, κι ὁ Βαρνάς ἔσκυβε τὸ κεφάλι του, νικημένος, σὺν πάντα.

Ἐνα μεσημέρι ποῦ ἡ Στέλλα ἔλειπε, γιὰτὶ τὴν εἶχε κρατήσει σπιτι τῆς μιά θειά τῆς γεροντοκόρη γιὰ συντροφιά, ἦρθε στὴ μέση, πᾶνω σὸ φρεῖ, τὸ ζήτημα γιὰ τὸ μέλλο τῆς. Τί θὰ τὴν κάνουμε; Γεροντοκόρη θὰν τὴν ἀφήσουμε; Πάτησε στὰ εἴκοσι τρία, τὸλμησε νὰ παρατηρήσει ὁ Βαρνάς, ἀπαντώντας σὲ κάτσια σχετικὴ κουβέντα τῆς Ξανθίπης.

— Καὶ στὰ σαράντα τρία νὰ πατήσει, λίγο μὲ μέλει! εἶπε ἡ Ξανθίπη μὲ τὸ στόμα μπουκωμένο.

— Μπορεῖ νὰ μὴ σὲ μέλει ἔσένα; νὰ δοῦμε ὅμως τί λέει κι αὐτὴ!...

— Αὐτὴ θὰ πεῖ ὅ,τι πεῖ κ' ἡ μάνα τῆς!...

— Τὸ πιστεύεις αὐτό;

— Καὶ τὸ παραπιστώ! "Ὀχι, τί; Τὸ μεγάλωσα ἐγὼ τὸ κορίτσι μου, τὸ ἀνάθρεψα μὲ χάρια καὶ μὲ μό-

σκο, ἔβαλα τὰ νιάτα στὴν ποδιά μου γιὰ χάρη του, γιὰ νύσθη ἓνας παλιάνθρωπος αἴριο νὰ μοῦ τὸ πάρει καὶ νὰ μοῦ τὸ κακομεταχειρίζεται; Κεῖ νὰν τὸ φανταστῶ μοναχά, μοῦ φεύγει τὸ μυαλό μου, γίνουμαι ὄξω φρενῶ... Γλυκάθηρα, βλέπεις, ἐγὼ μὲ τὸ γάμο, γιὰ νὰ κατιδιώξω σὲ τέττο μαρτύριο καὶ τὴν κορούλα μου...

— Ἐσύ; ρώτησε δειλὰ ὁ Βαρνάς. Μὰ θαρρῶ ἐσὺ...

— Ἄ, νά!... Τὰ πρόκοφα ἐγὼ!... Δὲ μὲ καμυρώνεις; Εἴμαι γιὰ νὰ μὲ ζηλένεις...

— Ἐγὼ ὡστόσο...

— Ἐσύ ὡστόσο νὰ σοπαίνεις!... Παραμιλήσες!

Κι ὁ Βαρνάς σάπασε. Μὰ σὲ λίγο ἄγγιξε πάλι τὸ ἴδιο θέμα.

— Ὅς νὰ μιλῆσουμε λογικά, Ξανθίπη;

Καὶ τί; Παλαβὰ μιλάμε;

— Ὀχι, μὰ... λογικότερα. Τὸ ζήτημα αὐτὸ μὲ θαρρῶρι... δὲ σ'τὸ κρύβω...

— Καὶ λοιπὸν; ρώτησε ἡ Ξανθίπη μὲ τόνο ποῦ δειχνε πὼς ἔτοιμη εἶτανε νὰ πάρει φωτιά.

— Τί θὰ τὴν κάνουμε τὴ Στέλλα;

— Ὅψιτε κουβέντα... Τί θὰ τὴν κάνουμε; Νά, θὰ τὴν ἀφήσουμε ὅ,τι εἶναι, κόρη μας, καμάρι μας, στολίδι τοῦ σπιτιοῦ μας... Θὰ τὴν ἀφήσουμε νὰ χαίρεται τὴ λευτεριά τῆς... Δὲν τὸ σπλαθῶνω ἐγὼ τὸ παιδί μου...

— Κι ἂν ἀγαπήσει κανένα;

— Ν' ἀγαπήσει;... Δὲ θὰ κάνει τέττα ἀτιμία ποτὲ ἢ κόρη μου...

— Ἐσύ, ἀτιμία ἔκανες ποῦ μ' ἀγάτησες; ρώτησε γλυκὰ ὁ Βαρνάς.

— Δὲν ξαίρω τί ἔκανα ἐγὼ... Μὰ ἡ κόρη μου, σοῦ βάζω τὴν ὑπογραφή μου, τέττα ἀτιμία δὲ θὰ τὴν κάνει...

— Μὰ ἂν τὴν κάνει; Ἐγὼ θαρροῦσα πὼς ὁ Θύμος...

Μὰ δὲν προχώρησε. Ξεπετάχτηκε τέττα ἀστραπή ἀπὸ τὰ γυριεμένα μάτια τῆς Ξανθίπης, ποῦ κατόπι τὴ λέξη ποῦ εἶταν ἔτοιμος νὰ ξεστομίσει.

— Ἡ λευτεριά εἶναι τὸ πὸ πολῆτιμο χάρισμα στὴ ζοῆ, καὶ θέλει κορεμὰ κείνος ποῦ πάει θεληματικὰ κατ' τὴ θυσιάζει μὲ τὸ γάμο! δογματίσε.

— Χριστάφι ὁ λόγος σου! παρατήρησε ὁ Βαρνάς.

Μὰ γιὰ νὰ χαρεῖ ἓνα κορίτσι τὴ λευτεριά του, πρέπει τὸ κορίτσι αὐτὸ νὰναθραφεῖ καὶ νὰ μορφωθεῖ ἀλλιώτικα... Καὶ μεῖς τὴ Στέλλα μας τὴν ἀναθρέψαμε καὶ τὴ μορφώσαμε γιὰ νοικοκυρά... Μὴν τὸ ξεχνᾷς κί τὸ, γιὰτὶ ἔχει μεγάλη σημασία... Βέβαια, τὴ λευτεριά τῆς κόρης τῆς ἔχει κάθε δικαίωμα νὰ τὴν ἀπατήσει ἡ κυρία Θεανῶ, τοῦ γιατροῦ, ποῦ, ἂν καὶ οικονομικὰ ἀνεξάρτητη, τὰ μόρφωσε τὰ κορίτσια τῆς ἔτσι ποῦ νὰ μπορούνε νὰ ζήσουνε λεύτερα, δουλεύοντας... Ἡ μὰ, ἡ μεγαλύτερη, δίνει μαθήματα πιάνου καὶ ἡ μικρότερη...

Ἡ Ξανθίπη τὸν κοίταξε ἴγνη ὄρα κατὰματα, σκεφτικὰ. "Ὑστερα, κουνώντας θλιμμένα τὸ κεφάλι τῆς, τοῖσε:

— Μπρέ, δὲν τὸ κλείνεις, φτωχὲ, δὲν τὸ κλείνεις; Γέραςες, κακομοίρη, ξεκούτιανες καὶ δὲν ξαίρεις τί λές!... Κατάντησες σὲ σημεῖο νὰ σὲ κλαίει κανεῖς...

Καὶ ὅστερ' ἀπὸ λιγόστιγη σιωπῆ, ξεκολούθησε:

—Κι αυτές ακόμα οι σουρλουλούδες που μαζεύονται στο μαγαζί σου, δε συμφωνούνε μαζί σου στο ζήτημα του γάμου... Κάποιο δειλινό μάλιστα, που πέρασα με τη Στέλλα μου από κει, κ' έλειπες στο καφενείο, είτανε δυο τρείς από δαΐτες και συζητούσανε για το γάμο, ξεφυλλίζοντας κάποιο βιβλίο. Κι όλες έναντιό του είτανε... Μιά μάλιστα, που οι άλλες τη λέγανε Ρόζα, είχε ξεσπαθώσει για καλά κατά του γάμου, ούτε να τον άκουσε δεν ήθελε... Και να σου πω, τα λόγια της μου άρεσανε, καθώς και στη Στέλλα...

— Έχεις δίκιο! Είπε σιγανόφωνα ο Βαρνάς και θυδίστηκε σε σκέψη.

— Όχι, πές πως έχω κι άδικο!.. Αφού μάλιστα το λέει κ' η Ρόζα...

Ο Βαρνάς σηκώθηκε από το τραπέζι και πήγε το καπέλλο του.

— Τόσο νωρίς φεύγεις σήμερα;

— Έχω δουλιά!... Σου τόπα κι από πριν... Έχω να τοιμάσω κάτι θιαστικές παραγγελιές...

— Εγώ θα πάω στην άδερφή μου, αργότερα, να πάρω τη Στέλλα...

Πηγαίνοντας ο Βαρνάς στο βιβλιοπωλείο, κοίτηκε τη Ρόζα στο δρόμο, κοντά στο μαγαζί.

— Έρχόμουνε ναγοράσω κάτι μπροσουρές... τις τελευταίες που φέρατε...

— Και να δείς, είχαμε την κουθέντα σου τώρα δά, σπίτι...

Και πήγανε μαζί στο βιβλιοπωλείο. Άνοιξαν και μπήκανε μέσα. Πήγανε όλοσα και καθίσανε στο «άμπρι». Κολ πιάσανε την κουθέντα.

Ρόζα δεν τη λέγανε... Ρόζα την είχε βαφτίσει ο Βαρνάς, Ρόζα Λουξεμπουργ, μάλιστα. Είταν ένα κορίτσι ψηλό, σωματώδικο, ίσομε είκοσι, είκοσι δυο χρονών. Φορούσε μία σαντακρούτα κ' ένα καπέλλο ψάδινα κανελί, πλατύυφο, με μία γιrolάντα από ματιά άγρολουλούδα δλόγυρα. Το παρουσιαστικό της είταν επιβλητικό, κ' η φωνή της το ίδιο. Φανατικά σοσιαλιστρια, μορφωμένη πολύ, ακούραστη προσηγανδίστρα, δεν άφινε εύκαιρια νάν της ξεφύγει, που να μην κηρύξει το θαγγέλιο της ιδεολογίας της, να μη ζητήσει να προσηλυτίσει, να πείσει. Είχε τόση ειλκρίνεια στην άδολη, καταγώλανη ματιά της και τόση πειστικότητα στη φωνή της, που σε παράσερνε, σ' έκανε να συλλογιστείς τα λόγια της, να την πιστέψεις. Ο Βαρνάς την έχτιμούσε ξεχωριστά, τη σεβότανε, αν και παιδί του στα χρόνια, για τον άγνό, τον ακατάβλητο φανατισμό της, κι όταν άργα και που έρχότανε στο βιβλιοπωλείο, προσπαθούσε να την κρατεί όσο περισσότερο μπορούσε και να κουβεντιάζει μαζί της.

Έτσι και κείνο το άπομεσήμερο, την κράτησε αρκετή ώρα, της είπε τη συζήτηση που είχε σπίτι με τη γυναίκα του, και χάρηκε τη σοφή της γνώμη:

— Είναι τραγική η θέση, του είπε, ενός σοσιαλιστή, που έχει άστική οικογένεια. Δεν τονε νιώθουν, παραξηγούνε τα λόγια του και της πράξεις του, τον καταταυρανούνε, όπως, για νάμαστε δίκαιοι, τους καταταυρανεί κι αυτός. Εγώ σπίτι μου...

Και τούπε κι αυτή μερικά οικογενειακά της. Σά σηκώθηκε να φύγει, τη ρώτησε:

— Θάρθεις μεθαύριο στη Μητρόπολη;.. Θα μιλήσει ο Σουφής...

— Ο πατριώταρος;

— Ναι...

— Δε με συγχινούνε, ξαίρετε, ούτε...

— Μα δε θάρθεις για να συγχινηθείς... Θάρθεις να καμαρώσεις το Σουφή να ξαπολνεί από το μύτο του πατριωτικές ρουκέτες... Ο κύρ Λεωνίδας, που τονε σταυρώνει, του λέει τώρα τελευταία πως, έξον από το Ρώσο γιατρό, κ' ένας άλλος Γερμανός γιατρός, ο Μύτενχόφτεν, καταγίνεται να βρει μι' αλοιφή, που να γιατρεύει την πατριωτική ψώρα...

— Ο κύρ Λεωνίδας; Περίεργος τύπος! Άν και τοκιστής, έχει ιδέες κάπως φιλελεύθερες...

— Μπορεί να ξετυλιχτεί, με τον καιρό, κι αυτός σε σοσιαλιστή...

Μπορεί!... Είπε χαμογελώντας η Ρόζα. Άν και λίγο δύσκολο να ξεσυνήθει να τοκίζει... Τοκιστής κ' Σοσιαλιστής είναι, ξαίρετε, πράματα λίγο άταιριαστα...

(Άκολουθεί)

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Φίλε Νουμά,

Σ' ευχαριστώ που μετάφρασες το άρθρο μου για τον Παροσίτη. Τόχω μάλιστα για τημή μου. Έλπίζω να δημοσιέψεις μι' ακριβήσούλα, και βασίζομαι στην ειλκρίνειά σου.

1) Το τράμπον είχε κ' άνει στάση, είναι, όπως το λές, πολύ κανονικό. Άλλά εσύ μιλάς για γλώσσα, ενώ εγώ μιλούσα για το art du style.

Ήθελα να πω πως αυτή η φράση είναι περιττή, γιατί το «ξεκίνησε πάλι» φτάνει έδω.

2) Άναμμένα τα φώτα. Έδω φταίω. Έγραψα: (19, 1), ενώ έπρεπε να γράψω (19, 2). Δεν κατακρίνω την πρώτη άράδα, παρά τη δεύτερη: «Η μικρούλα κατέθηκε τη μικρή, σιδερένια...»

Μικροπράματα, που δε με ποδιίζουν να σ' άγατώ, να σ' έχτιμώ πολύ. Έσένα, και τον Παροσίτη μαζί σου.

LOUIS ROUSSEI.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΔΥΟ ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ. — Έκδοτ. Οίκος Έλευθερουδάκη, Δοχ. 3.50. — Ένα βιβλίο που πρέπει νάν το διαβάσουν οι Ρωμοί. Άποτελείται από τον Πόλογο του κ. Α. Σβάλου, από το Γερμανικό Σύνταγμα κι από το Ρωσικό Σύνταγμα. Ο ρομίδας που διαβάει τον Πρόλογο, μένει ευχαριστημένος και ικανοποιημένος. Κολά πάνε τα πράματα και δώ. Άμα διαβάσει το «Γερμανικό Σύνταγμα» άρχίζει να συλλογίζεται λίγο. Άμα όμως διαβάσει το «Ρωσικό Σύνταγμα», άρχινάει να ντρέπεται, να λελπίζεται, κ' έτσι τούρχεται να τινάξει τα μυαλά του στον άέρα.

— ΜΑΡΙΚΑΣ Κ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ: Φωτοστέφανα (Δο, 2) — Άίγα όμορφα τραγούδια. Μας άρέσει περισσότερο το «Στοιχείο του ποταμού».